JAVA-BODE.

NIEUWS-, HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIE.

A°. 1861. Woensdag, 24 Julij. N°. 59.

Hoofd-Bureau. Te *Batavia* bij H. M. VAN DORP; te *Samarang* bij DE GROOT, KOLFF & Co. en G. C. T. VAN DORP; te *Soerabaija* bij LE ROY & Co., te *Pasarwan* bij WEIJERMANS & Co., te *Cheribon* bij BLOK & Co.; te *Tagal* bij Mevr. de Wed. G. M. VAN DORT; te *Madion* bij G. A. HOGENRAAD; te *Padang* bij H. R. VAN WIJK, Resid.; te *Muntok* bij H. ORTH; te *Amboina* bij A. HARMSEN; te *Makasser* bij W. EEKHOUT & Co. en voor *Nederland* bij J. NOORDENDORP, Plaatsmarkt te Amsterdam.

Prijs per half jaar voor *Batavia* .... ƒ 12,50.
" " " " *Java* .... 15,—.
" " " " *Buitenbezittingen* .... 17,50.
" " " " *Nederland* .... 22,50.
De betaling geschiedt vooruit.— Brieven franco.

De JAVA-BODE verschijnt des Woensdag en Zaturdag van elke week, voor postlijd.

De prijs der Advertentiën is 50 cents voor de Vijf woorden.
Bij eerste of meerdere herhaling 25 " " " "
Behalve het Zegel voor den Lande.

Bij deze Courant behooren twee BIJVOEGSELS.

De Mail sluit op Woensdag den 31sten dezer.

ADVERTENTIËN.

VIJF-EN-ZEVENTIG JARIGE
HUWELIJKS-VEREENIGING
VAN
CASPER BORGER
met
GEERTRUIDA MEIJER.
OLDENBORG, 13 *Julij* 1861.

en

Vijf-en-Twintig jarige Huwelijksvereeniging
VAN
JOHANNUS FREDERICUS CASPARUS BORGER
met
GEERTRUIDA KOPPERS.
OENABANG, 13 *Julij* 1861. (2429)

Getrouwd:
GEORG EIJSINGER,
Weduwnaar van *Louiza Jacoba van den Broek*,
met
SOPHIA WILHELMINA PARÉ
Weduwe van *Jacobus von Deutsch*, in leven gepensioneerd Kapitein der Genie bij het leger in Oost-Indië.
AMSTERDAM, 10 Mei 1861. (2405)

Getrouwd:
H. C. VAN EIJBERGEN,
Weduwenaar van *J. M. E. Rijkschroeff*,
en
A. M. VAN VLIET.
AMBOINA, 12 Junij 1861.
Eenige Kennisgave. (2430)

Getrouwd:
H. A. VAN EIJBERGEN
en
A. WARNSINCK.
BATAVIA, 23 Julij 1861.
Eenige Kennisgave. (2431)

Getrouwd:
M. W. VAN GORKUM
met
E. C. HARTOG.
BATAVIA, 18 Julij 1861. (2391)

Getrouwd:
A. C. VAN MAARSEVEEN
Weduwnaar van *E. van der Helm*,
en
J. WIGGERS.
Cheribon, 16 Julij 1861.
Eenige en algemeene kennisgave. (2412)

Bevallen van eene DOCHTER, *S. W. van Hombracht, van Hogezand*.
KLATTEN, 11 Julij 1861. (2436)

Den 14 Julij 1861, is te Muntok bevallen van een' ZOON, *H. van Kerkwijk, Punket van Haak*.
Eenige kennisgave. (2392)

Voorspoedig bevallen van een' ZOON, *H. W. Cores de Vries, Andriese*.
SOERABAIJA, 20 *Julij* 1861. (2415)

Voorspoedig bevallen van een' ZOON, de geliefde echtgenoot van
F. BAUDOIN.
CRAMAT 23 Julij 1861. (2446)

Tot diepe droefheid van zijne naaste betrekkingen en vele vrienden, overleed te *'s Gravenhage* op den 2den Junij 1861, in den ouderdom van *veertig* jaren, de kolonel *P. H. Koster*, in leven Ridder der beide Nederlandsche Orden, laatst chef van den generalen staf van het Indisch Leger.
Op uitdrukkelijk verzoek van den overledene zullen geene uiterlijke teekenen van rouw gedragen worden.
Eenige Kennisgeving. (2376)

Den 23sten Junij 1861 overleed te *Pekalongan* in den ouderdom van slechts 44 jaren, Vrouwe *Ida, Jacoba, Monod de Froideville*, geboren *Steijn Parvé*, diep betreurd door alle hare betrekkingen, die haar zoo innig lief hadden. (2410)

Op heden den 10den Julij overleed na eene kortstondige ziekte, mijne geliefde echtgenoote *Johanna Carolina Stol*, in den jeugdigen ouderdom van 24 jaren, mij nalatende 3 kinderen nog te jong om hun onherstelbaar verlies te kunnen beseffen.
K. F. TEN SIETHOFF.
PALEMBANG, 12 Julij 1861.
Eenige Kennisgave. (2375)

Heden overleed tot mijne diepe droefheid mijne geliefde echtgenoot *Louise Eugenie Bedier de Prairie*.
P. DE ST. PERN.
BATAVIA 17 *Julij* 1861. (2402)

Op heden ontvingen wij het allertreurigst berigt van het overlijden op den 26sten Mei jl. op Zuid-Hoorn, nabij 's Gravenhage, van onze dierbare en diep betreurde Moeder Vrouwe *J. C. Verploegh Chassé*, in den ouderdom van 55 jaren.
P. T. VERPLOEGH CHASSÉ.
D. H. VERPLOEGH CHASSÉ.
BATAVIA, 13 Julij 1861. (2379)
Eenige Kennisgave.

De Boeken-Vendutie
in de HARMONIE,
zal **HEDEN AVOND** voortgezet worden, te beginnen met No. **103**.
BATAVIA, 24 Julij 1861.
(2439) H. M. VAN DORP.

OP DE VENDUTIE
van Morgen 25 dezer, bij
VAN RIET & TER GOUW,
zal alsnog verkocht worden:
G. C. 25 kisten ... 500 stuks.
Musical ... ...
25 MANDJES à 50/2 kruiken, pas aangebragt
MAASTRICHTS BIER. (2450)

VENDUTIE
op Donderdag 25 Julij 1861,
voor het Commissiehuis van
Van Riet & Ter Gouw,
VAN
Lijnwaden,
Dranken en Provisien, verlakt Leder, Lampenballons, 100 Kistjes AMANDELEN.
Voorts:
G S 1481 2 Kisten GEBLOEMD WASDOEK,
1482
beschadigd aangebragt per *Energie*.
A G 228/230 3 Kisten GORDIJN FRANJE,
à 100 Ps. per kist. (2397)
En tot opruiming eener Factuur:
Portefeuilles en Portemonnaies, Zijde en Echt Wollen Borstrokken, Fijne Tafelkleeden, Barège Robes en
DIVERSE MODEWAREN.

OP DE VENDUTIE
van den 25 dezer bij
VAN RIET & TER GOUW
zal worden verkocht: (2452)
Eene partij ROEIRIEMEN van diverse dimensien.

Bij VAN RIET en TER GOUW,
OP DE VENDUTIE
van 25 dezer,
zullen worden verkocht:
G. T. 9 kisten FIJN SPEELGOED,
aangebragt per Engelsch Schip *Bangkok* eenigzints door Zeewater beschadigd.
(2398)

VENDUTIE
op Vrijdag den 26 Julij 1861
voor het Commissiehuis van
CASSALETTE & CO.,
VAN
AMERICAANSCHE GOEDEREN, als:
1 MILORD.
1 HANDCHAIS.
4 KINDERWAGENTJES.
Wagentuigen, Bendietuigen, Zadels, Hoofdstellen, Hobbelpaarden.
IJSKISTEN,
AMEUBLEMENTEN,
bestaande uit: Toiletten en Waschtafels, met en zonder Marmerbladen, Handdoekrekken, Stoelen, Wipstoelen.
Imitatie Leder.
Eene menigte HOUTWERK, als: Emmers, Kuipen, Bakken, ..., Bezems, Bijlen, Appelschillers, Eierkloppers, Vliegen- en Muskietenvangers, Leijen, Vogelkooijen, Touw, Kinderspeelgoed, Schoenen, enz.
PROVISIEN
als: Lobster, Oesters, Peaches, Azijn, enz.
Verder:
Engelsche Hang- en Kroonlampen, Behangselpapier en
W J & Z. no. 2170/6 7 kisten inhoudende 44
IJZEREN LEDIKANTEN,
VELDBEDDEN,
1 BASCULE. 5 BALANSEN.
Standaarts voor Stokken en Zonneschermen.
En tot sluiting van Rekening. (2413)
5 aam ROODE WIJN.
35 kisten RHIJNWIJN diverse soorten,

OP DE VENDUTIE

van Vrijdag den 26 Julij

zal nog worden verkocht:

Een ERF, bebouwd met een STEENEN HUIS met PANNEN gedekt, gelegen op de Voorrij, bij de verponding geregistreerd onder No. 192. Thans bewoond door den Heer GASPERS.

(2444) CASSALETTE en Co.

---

op de Vendutie

van VRIJDAG aanstaande

zal nog worden verkocht:

8 VATEN

AMERIKAANSCH VERNIS.

(2445) CASSALETTE en Co.

VENDUTIE

Op Vrijdag 26 Julij 1861,

Wegens vertrek,

voor het woonhuis van den WelEdGestr.

Heer LANS, Passar Senin,

door

Van Slooten, Morgan & Co.,

van eenen netten INBOEDEL,

bestaande uit:

HANG- en TAFELLAMPEN,

Spiegels en Schilderijen, Stoelen, Banken, Tafels, Kasten, Ledikanten, Matten, Porcelein-, Glas- en Aardewerk, een zoo goed als nieuwe MIJLORD.

1 Span goedgedresseerde wagenpaarden,

1 perfect gedresseerd macassaarsch Rijpaard, Zadels, Tuigen, etc.

(2389)

VENDUTIE

Op Maandag 29 Julij 1861,

Wegens vertrek,

voor het Woonhuis van den WelEdG. Heer **VARENKAMP**, achter de Toko van den Heer ZEEHANDELAAR, ***Pasar Senin,***

door

VAN SLOOTEN, MORGAN & CO.,

van eenen zeer netten en wel geconserveerden

INBOEDEL,

bestaande uit;

SPIEGELS, SCHILDERIJEN, HANG- en TAFELLAMPEN, MAHONIJ- en andere HOUTEN MEUBELEN, CANAPÉS, KASTEN, STOELEN, LEDIKANTEN, TAFELS, PORCELEIN-, GLAS- en AARDEWERK,

PAARDEN, RIJTUIGEN,

etc. (2428)

VENDUTIE

op Dingsdag den 30 Julij 1861,

voor het Commissiehuis van

GEBRS. ROSELJE & CO.,

VAN DIVERSE

LIJNWADEN,

zoo gezond als beschadigd,

Glas- en Aardewerk, Schoteldekkers, puike Boter, Japansche Soija, ordinaire Jap. Waaijers, Sokken, fijn wit Katoen, Coupons Barège van 30 El, etc., etc.

En ten 10 ure

het ondervolgende MEUBILAIR,

hetwelk op last van belanghebbenden tot sluiting van rekening gerealiseerd zal worden: en

bestaande uit:

1 Ameublement voor Boudoir,

zijde 1 CANAPÉ en 6 FAUTEUILS, Imitatie Ebbenhout, bekleed met zijde-damast.

1 Mah. Ameublement, bekleed met id. en bestaande uit 1 BANK, 12 STOELEN, en 2 FAUTEUILS.

6 EASIJ CHAIRS.
2 VOLTAIRES. } met verschillende bekleeding.
2 LAVABO'S.
2 CAUSEUSES met rood Leder.
1 BUFFET met zwart marmer.
1 BONHEUR DU JOUR.
2 SPIEGELS in vergulde Lijsten.
6 KNAPEN met marmerbladen.

Welke goederen op Zaturdag en Maandag a. s. te bezigtigen zullen zijn. (2451)

VENDUTIE

van

MAKASSAARSCHE

Paarden.

Op Maandag, den 29 Julij, zal de Ondergeteekende op het plein van de

JAVASCHE BANK,

tegen 2 pCt. Vendu-Salaris verkoopen:

125 uitgezochte

Makassaarsche

PAARDEN,

pas aangebragt per **FAID ALIM** van *Makasser,*

waarbij eenige zeer fraaije

Zwarten en Schimmels,

van ruim 4 voet hoog.

(2434) J. SPEET.

VENDUTIE

op Woensdag, den 31 Julij 1861,

voor het Commissiehuis van

ABEELEN, DENNISON & Co.,

VAN WEGENS TIJDGEBREK OP DE LAATSTE VENDUTIE ONVERKOCHT GEBLEVENE.

400 douzijn AMERICAANSCHE STOELEN met rottingzittingen. Tuin WIP-STOELEN, Bureau STOELEN, STOELEN voor Eettafels en ronde ARM-STOELEN van vernist eikenhout.

16 Balen Americaansche ZEILDOEK.
400 kistjes do. ZEEP.
20 » CONSERVES.

Perl de Gerst, gedroogde APPELEN, Houghton Elixter

12 paren SPIEGELS in vergulde lijsten.

10 Balen Engelsch ZEILDOEK No. 1, 2 en 3, Engelsch en Hollandsch BIER, Puike BOTER, enz.

voorts:

Drie Perceelen Tuin Grond,

gelegen Manga Bezaar, verponding No. 6814, 6813 en 4098. (2442)

Op Woensdag, den 31 Julij aanstaande,

zullen door de Ondergeteekenden ter opruiming, zonder reserve, en voor rekening van belanghebbenden worden verkocht:

5 Centrifuge Machines met trommels

van 4 voet Diameter, voorzien van dubbel koper gaas en de noodige Stoompijpen.

cc. 600 staven Hoekijzer

van verschillende dimensien.

EENIGE REISWAGENS.

En voorts zullen nog opgeveild worden:

4 ijzeren Stoom filtreer Machines,

voor het zuiveren van Schuimtjing $6^1/_2$ vt. hoog, $3^1/_2$ vt. bij $2^3/_4$ breed met de noodige filtreer zakken, Stoompijpen en Kranen kompleet. IJzeren Pijpen, Stoomkranen van verschillende dimensien, enz., enz.

(2424) W. MAJOR & Co.

PASOEROEWAN, 11 Julij 1831.

Op Maandag, den 12 Augustus 1861,

zullen de Ondergeteekenden op last van den Britschen Consul voor een der Pakhuizen aan den kleinen boom, publiek verkoopen:

het Engelsch Driemast schip

GORILLA,

groot circa **1200 gemeten tonnen**, benevens de **zeilen, booten, restant provisien en verdere inventaris.**

(2362) JOHN PRYCE & Co.

VENDUTIE

Op een nader te bepalen dag in de Maand

September,

zullen alhier door de firma

JOHN PRYCE & Co.,

wegens vertrek, worden verkocht:

Eenige spannen zeer goed gedresseerde

Wagenpaarden,

waaronder

SIDNEY-PAARDEN,

Goed gedresseerde RIJPAARDEN, waaronder een van de *Kaap de Goede Hoop;*

Een Staatie Koets,

(ook tot gewone Koets interigten),

RIJTUIGEN, REISWAGENS, TUIGEN,

waaronder

Pracht- en Staatietuigen,

uit de Fabriek van *HERMANS;*

Zadels en Stalbehoeften,

FRAAI ZILVER- en PLEETWERK,

Tafelornamenten, Candelabres, Lepels Vorken, Glas- en Cristalwerk,

Eet- en Theeserviezen,

TAFEL- EN BEDLINNEN,

Keukengereedschappen,

zoomede:

DIVERSE SOORTEN

WIJNEN.

allen van *Superieure qualiteit,*

PROVISIEN, STEARINE KAARZEN voor **Lusters** en voor **Rijtuigen**, enz., enz.

BATAVIA, *den* 24 *Julij* 1861. (2441)

VENDUTIE

op Donderdag den 1sten Augustus,

in de Toko van de Heeren

BRANDON en Co.,

DOOR

CASSALETTE & CO.

van DIVERSE

Tokogoederen,

ALS:

Laken, Tricot, Vestenstof, Witte en Gekleurde Heeren hemden, Boorden, Cols, Bretels, Heeren- en Dameskousen, Kinderkousen, Borstrokken, Onderbroeken, Gemaakte Jassen, Broeken en Vesten, Heeren Huisjaponnen, Zijden Zakdoeken, Handschoenen, Tafelkleeden, Schoenen, Regenmantels.

HOEDEN en PETTEN.

Zweepen, Stokken en Karwatsen, Knoopen, Reisnecessaires,

PARFUMERIEN, BORSTELWERK,

en eene menigte

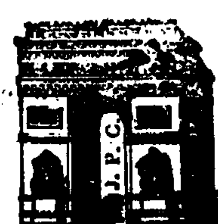
HOUTEN en LEDEREN KOFFERS,

reiszakken, enz. en 5 extra Fraaije **Keizerlijke Kabaijen**, pas aangebragt,

benevens:

Tokokasten, Stellingen, enz., enz. (2414)

PILLEN CAUVIN.

Geen enkel Geneesmiddel is krachtiger om verstoppingen weg te nemen, die de zoo bestendige oorzaken zijn van de ongesteldheden der vrouwen en van ieder die een zittend leven leiden moet.

Daar zij vooral uitstekende diensten bewijzen bij verkoudheden, aandoeningen der luchturgen der longen, gal, enz. en bij ontstekingen en koorts, zijn zij vooral bij dit gure weer aan te prijzen.

Thans verkrijgbaar te Samarang bij

F. H. PRINGIERS,

te Soerabaija bij DE STURLER en FAGNOTTI,

„ Poerwakarta bij A. BÉDIER en bij de Hoofddepôt-houders voor den geheelen Indischen Archipel.

(In het groot à Contant rabat).

(2417) GEBRS. BELINON.

Loge de Ster in het Oosten.

RECEPTIE
IN DEN
EERSTEN GRAAD,

op DONDERDAG den 25 Julij, des avonds ten 8 ure.

De 1ste *Secretaris*,
(2387) J. P. LOURAN.

Societeit de Harmonie.

STAFMUZIJK

op Donderdag den 25sten dezer des avonds ten 8 ure.

Namens de Directie:
De Secretaris,
(2386) E. JEEKEL.

MAATSCHAPPIJ
VAN
TOONKUNST.

MUZIEKALE OEFENING

op Vrijdag den 26 Julij 1861,

des avonds ten 8 ure, in het lokaal van den Schouwburg.

Namens de Directie:
C. VRIESENDORP,
(2438) *Secretaris.*

Militaire Societeit Concordia.

THÉ-DANSANT
OP
Zaturdag, den 27 Julij 1861.

Namens het Bestuur:
De Secretaris,
(2423) BRUGMAN.

SPAARBANK.

Zitdagen 3 en 17 Augustus.

(2447)

Per Pegasus ontvangen:

FALCON ALE,

in heele en halve flesschen.

ECHTE DEVENTER KOEKEN,
Hollandsche Suikerdoppers,
Ingelegde Holl. groenten in stopflesschen, als:

ANDIJVIE.
BLOEMKOOL.
SNIJBOONEN.
SPERGEBOONEN.
ROODE KOOL.
ZUURKOOL.
SPRUITJES,
GELARDEERDE WILDE HAAS.
KALFSBORSTEN.
ECHTE LIMBURGSCHE KAAS.
ENGELSCHE BOKKING en SPROT.

WASKAARSEN in alle soorten,

VRIESCHE KLOKKEN.

(2425) WINSSER, DE LANGE & Co.

IJZEREN LEDIKANTEN
en
WIEGJES,

van de beste kwaliteit.

ENGELSCHE ZADELS.

(4201) VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.

Per *William Simpson*, van LONDON

ONTVANGEN:

HANG- & KANTOORLAMPEN,
BARCLAYS PORTER, heele en halve fl.
afgetapt door Friend,
ALLSOPPS ALE, *afgetapt door Do.*

(2400 VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.

IJSKISTEN EN IJSKASTJES.

Bij
(2378) ABEELEN, DENNISON & Co.

SPIEGELS

van verschillende grootte.

(2408) VAN WALCHREN & VAN DORP.

RIJTUIGMATTEN,

Op nieuw verkrijgbaar bij
(2409) Gebrs. ROSELJE & Co.

Flancs aux Pommes fraiches

(2403) LEROUX & Co.

Ontvangen:

PUIKE ZOETEM. KAAS,
EN
HAMMEN.

(2407) VAN WALCHREN & VAN DORP.

ONTVANGEN:

PAPIER- EN GELDTROMMELS,

met patent Sloten,

Hang-, Kast-, Lade- en Deursloten,

IJZEREN STOELEN,

Toilet- en Borduur-Etuis,

GESTIKTE ZADELS.

(2443) JOHN PRYCE & Co.

Verkoophuis.

INKTKOKERS in alle grootte,

Fijne Engelsche SCHAREN, Americaansche KLOKKEN (accuraat wijzende), in onderscheidene Modellen en eene menigte nieuwe VOORWERPEN, alles op heden ontvangen.

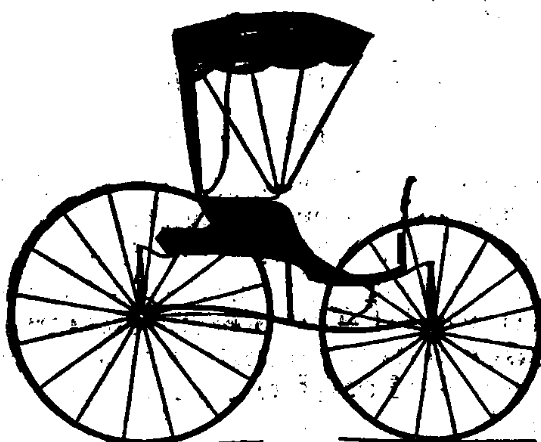
(2385) W. S. VAN HOGEZAND.

Mr. Phillips,
MECHANIEK-DENTIST,

woont op het KONINGSPLEIN bij Gang SCOTT,
(2416) ten huize van Mevr. BAIN.

---

22 Amerikaansche

RIJTUIGEN,

meest nieuw model en onderdoordraaijende Voorwielen.

MILORDS,
Vis-à-Vis, Tentwagens,
Handwagens,

KINDERWAGENTES en à deux mains.

Ontpakt bij
(2363) CASSALETTE & Co.

VERKOOPHUIS.

Heden ontvangen en ontpakt:

een prachtig factuur van rijk gekleede

Fransche
POPPEN,

waarvan de meeste op het elegantste gecostumeerd zijn tot zeer modrique prijzen.

(2383) W. S. VAN HOGEZAND, Sr.

VERKOOPHUIS.

Een groot assortiment

Fransch Kinderspeelgoed,

is op heden door mij ontvangen en zal ik zeer goedkoop verkoopen.

(2384) W. S. VAN HOGEZAND, Sr.

SPEELGOED,

als:

Vestingen, Kamers, Stallen, Keukens, Winkels, Theaters, Polichinelle, Bouwdoozen, enz.

(2406) Bij VAN WALCHREN & VAN DORP.

PHOTOGRAPHISCH ATELIER
RIJSWIJK.
VAN
WALTER WOODBURY.

Dagelijks geopend van half acht tot 12 uur. (2364)

Verkoophuis.

Op nieuw Ontvangen

Alle soorten van Meubels,

PROVISIEN EN DRANKEN,

zoo HOLLANDSCHE als FRANSCHE en LUBECKSCHE en ENGELSCHE

alles goed of terug!

Zoomede FOCKINGH BITTER, ELIXER en POMMARANS BITTER, ZWITSERSCHE KAAS, WAGEN- en TAFELKAARSEN.

(2382) W. S. VAN HOGEZAND, Sr.

Verwisseling Kantoor
VAN
J. SPEET.

Thans zijn ruim voorhanden:

Engelsche GOUDEN SOUVEREIGNS,
Australi. " Idem
Oude " DUKATEN,
Nieuwe " Idem
Dubbelde " Idem
Fransche " Stukken van 100 fc.
Zilveren Mexicaansche DOLLARS,
Spaansche PILAAR MATTEN.

Alle soorten van vreemde

Gouden- en Zilveren Specie,

worden ten Kantore van den ondergeteekende verwisseld tegen Indische Courant.

(2404) J. SPEET.

BRANDON EN CO.,

geven bij deze kennis, dat hun

MAGAZIJN,

in de Stad verplaatst wordt, aan de overzijde naast **de Javasche Bank.**

(2445)

Per de Schepen *Nederland* en *Pegasus* hebben de ondergeteekenden op nieuw ontvangen het gerenomeerde

DUBBEL
PRINCESSEN VALKBIER,

in heele en halve kruiken.

(2426) WINSSER, DE LANGE & Co.

Bijzonder goede

ALLSOPP'S PALE ALE,

getapt door
WHITE & PRICE,
en

Godard's Cognac,

bij
2440) JOHN PRYCE en Co.

Belanghebbenden worden door den ondergeteekenden uitgenoodigd: zich met pretentiën, ten laste van *Zijne Excellentie den Gouverneur Generaal*

CHs. F. PAHUD,

uiterlijk tot 25 Augustus e. k., ter betaling tot hem te wenden.

De Majoor Adjudant Intendant der Gouvernements Hôtels,
R. F. DE SEIJFF.

BUITENZORG, den 8 *Julij* 1861. (2421)

EEN INGENIEUR de beste getuigenissen kunnende produceren van bekwaamheid en Solideteit, zag zich gaarne op een of ander Etablissement of Onderneming geplaatst.

Voor nadere informatiën gelieve men zich te vervoegen bij de Heeren

(2449) MACLAINE, WATSON & Co.

Een ieder. die Passage zoekt naar HOLLAND wordt gewaarschuwd, om **niet** met Kapitein **Zuurdeeg**, voerende het Nederlandsch Schip „**METALEN KRUIS**, te gaan, daar **HIJ** door de uiterst lage en gemeene behandeling, jegens eene reeds bejaarde weerlooze Passagieres getoond heeft geheel karakterloos en den naam van mensch onwaardig te zijn.

Een ieder wachte zich voor schade!

(2427) P. J. VAN KAMPEN,
te *Cheribon*.

Berigt.

L. PEBAQUÉ,

Chirurgijn Dentist,

heeft de eer het publiek van Batavia kennis te geven, dat hij met het einde dezer maand het voornemen heeft om naar Samarang en Soerabaija te vertrekken, die geenen die hem nog wenschen te raadplegen worden uitgenoodigd, zich te vervoegen in het Hotel L'UNIVERS op Molenvliet.

BATAVIA, 6 Julij 1861. (2365)

KOOLTEER,

f 10.50.

(2452) JACOMETTI & Co.

Wanted

an EUROPEAN female servant to accompany an ENGLISH LADY by the Overland Mail.

Address letter **T** at the Office of this paper.

(2361)

Wordt gevraagd:

voor eene naburige Britsche Kolonie. één

bekwaam Kantoor bediende,

bij voorkeur iemand die in staat is in de Hollandsche en Fransche talen vlug te kunnen corresponderen.

Adres: A Z, bij den Uitgever van dit Blad. (2457)

TE KOOP:

BANKACTIEN.

(2418) J. SPEET.

Te Koop

circa 1000 stuks fraaije

MARMEREN TEGELS.

Te bevragen Marine Hôtel bij Kapitein,
(2394) J. VAN ZANTEN.

Te Koop:

TWEE WETZELTS,

omdraaijende Suikerpannen

met Anlde gepatenteerde KLEP, voorts eene kleine STOOMMACHINE met Pompen, STOOM- en WATERPIJPEN, LEDEREN RIEMEN, enz., om die pannen te drijven.

Voor nadere informatiën gelieve men zich te vervoegen bij

(2378) MACLAINE, WATSON & Co.

Door Sterfgeval

TE KOOP

eenige Aandeelen

in de

Indische Levensverzekering Maatschappij,

Het [illegible] dividend [illegible] dien 2 pCt. op reservefonds werd overgebragt.

Te bevragen bij

2377) REYNST & VINJU.

TE KOOP

eene vertikale Hoogdruk

STOOMMACHINE

van 16 Paardenkracht

EN

SUIKERRIETMOLEN,

uit de *fabriek* van de zoo gunstig bekend staand. firma **Fawcett, Preston & Co.,** *Liverpool*, onlangs aangebragt per „***Seaforth***", waarvan de afmetingen zijn als volgt:

DIAMETER DER CIJLINDER, 26 Eng. duimen,
LENGTE „ „ 54 „ „
DIAMETER der Cijlinder (Stoommachine), 14 Eng. dm.
LENGTE „ Slag van „ 42 „ „
DIAMETER „ Stoomketel, 5 Eng. voeten,
LENGTE „ „ 14 „ „

Een waarloos stel SPOORWIELEN,

voor de ROLLEN, alsmede:

twee overkompleete KOPPELBOSSEN,

voor de zoogenaamde „**double gearing**" aanwezig.

Deze Machine van de fraaiste Constructie en hechtste bewerking, wordt door de ondergeteekenden gegarandeerd.

(2366) MORGAN, MELBOURN & Co.

Notice.

We have this day appointed **Mr. P. H. W. G. DE VLUGT**, to be ***Surveyor*** at Batavia for the EASTERN MARINE INSURANCE COMPANY.

MACLAINE, WATSON & Co,
Agents Eastern Marine Insurance Company.

BATAVIA 1 *Julij* 1861. (2433)

TE KOOP **SUIKERPANNEN,**

van verschillende afmetingen.

(2381) REYNST & VINJU.

TE KOOP of TE HUUR

Een PAKHUIS met Zolder, gelegen aan de Groote Rivier.

(2380) REYNST & VINJU.

TE HUUR **EEN HUIS**

in Gang Boentoe.

Te bevragen bij

(2374) GASPER & Co.

Nederlandsch-Indische Zee- en Brand-Assurantie-Maatschappij.

Algemeene Vergadering van aandeelhebbers op **Vrijdag den [illegible] Julij** aanstaande, des voor middags ten **Elf** ure ten kantore der Maatschappij, om naar luid van artikel 20 der statuten, de Balans over het **Tiende Boekjaar**, afgesloten **onder ultimo Junij 1861**, te beoordeelen en het **dividend** te bepalen, liggende de Balans inmiddels ter visie.

Namens het Bestuur van voornoemde Maatschappij,
P. TIEDEMAN JUNIOR *Directeur.*
F. H. TIEDEMAN *Waarnd. Directeur.*

Batavia 12 Julij 1861. (2267)

Jongens

WEEZEN INRIGTING TE SOERABAIJA,

Hoofdkommissie te Batavia.

Jaarlijksche gekombineerde Vergadering van de Leden der Hoofdkommissie en van gedelegeerden van kontribuanten, Ingevolge Art. 69 van het Reglement, op Zaturdag den 5den Augustus 1861 des avonds ten Acht uur, ten huize van den Voorzitter Mr. T. H. der Kinderen.

Punten van Behandeling:

A. Algemeen Jaarlijksch Verslag.
B. Rekening en verantwoording van den thesaurier.
C. Bespreking van de Algemeene belangen der Inrigting.

De Secretaris,
(2435) N. P. VAN DEN BERG.

NOTICE.

We have this day appointed [illegible] VLUGT to be *Surveyor* at Batavia.

(2465) MACLAINE, WATSON & Co.,
Lloyds Agents.

LLOYDS AGENCY.
BATAVIA, 11 July 1861.

MACHINERIEN.

PAUL VAN VLISSINGEN & DUDOK VAN HEEL

en

Van Vlissingen, van Heel & Derosne Cail & Co.,

Amsterdam.

De Ondergeteekenden, Agenten van genoemde fabrikanten, hebben thans ten verkoop ontvangen:

Eenige stellen Centrifuges,

met **drijfwerk** compleet.

EENE HORIZONTALE

STOOMMACHINE

van 6 paarden kr. en Stoomketel van 10 p. kr., hooge drukking met overbrengende beweging, liggende *alhier.*

Een Suikermolen,

met cylinders van 24½ × 51 Eng. duimen met Waterwerk en **Stoommachine** van 16 p kr, met ketel van 20 p. k., hooge drukking, liggende te **Soerabaija**).

DRIE COMPLEETE

DISTILLEER-TOESTELLEN

ter vervaardiging van Arak, waarvan 2 voor 46000 en een voor 21000 litres, een toestel **alhier** en 2 te **Soerabaija** liggende.

Cylinder-Papmolens, Pedattie-Assen en Bussen, enz.

Zij verwachten nog per *Estafette:*

EEN SUIKERMOLEN

met Cylinders van 28 × 56 Eng. duimen, met een dubbel stel kamraderen, om zoowel door Water als door Stoom te kunnen worden gedreven.

Terwijl nog in confectie zijn om vóór het einde van dit jaar op Java opgesteld te kunnen worden:

Eene compleete Vacuum-Installatie,

met **twee pannen** van 7½ Eng. voeten diameter.

Eene compleete VACUUM-INSTALLATIE met eene pan [illegible]

EEN SUIKERMOLEN

met cylinders van 24½ × 51 Eng. duimen, met 2 stel kamraderen en waarloozen topcylinder.

EEN SUIKERMOLEN

van 24½ × 51 Eng. duimen met 1 stel kamraderen en waarloozen topcilinder.

EEN SUIKERMOLEN,

met cylinders van 24½ × 51 duimen, aan eene zijde van kamwielen voorzien.

TWEE SUIKERMOLENS

met cylinders van 19½ × 35½ Eng. duimen, waarvan een **met waterwerk.**

Een SUIKERMOLEN

met cylinders van 28 × 56 Eng. duimen, met een stel kamraderen en waarlooze topcylinders.

Eenige enkele CENTRIFUGE-TOESTELLEN

in stellen van 2, 4 en 6 met drijfwerk compleet.

Twaalf stuks Crush- of Breekmolens,

om met de hand of met Stoom gedreven te worden.

Eenige stellen SUIKERPANNEN

voor Batterijen, etc., etc.

Nadere opgaven en teekeningen verkrijgbaar bij

(2331) DÜMMLER en Co. en bij den Heer E. J. EVERTS, te **Solo.**

DE PILLEN VAN HOLLOWAY.

Niets van hetgeen de wereld kan aanbieden heeft eenige waarde voor die personen, bij wie alle gevoel van vreugde of op gezondheid door de aanhoudende ziekte is uitgebluscht. Tot lieden, die in dergelijken toestand verkeeren kunnen wij zeggen, dat de middelen om te herstellen binnen hun bereik zijn, dat zij zich alleen maar te onderwerpen hebben aan het gebruik van Professor Holloway's weergaloos geneesmiddel om de ziekte die hunne ligchaamlijke en geestelijke krachten ter neer drukte, te verwijderen en om een nieuw leven en een nieuw gevoel van dezelfs zegeningen te verkrijgen.

Doosjes Pillen à [illegible]
Potjes Zalf à [illegible]

Te **Batavia** bij S. B. van Kleeff & Co.
• **Samarang** [illegible]
• **Soerakarta** [illegible]
• Djocjocarta • Buijn & Co.
• **Salatiga** • F. Kruthoffer
• [illegible] • Wed. [illegible]
• Cheribon • W. [illegible]
• Cheribon • M. Blok en Co.
• Samarang • H. L. Lijon en Co. (2419)

de Groot, Kolff & Co. en de hoofd agenten Soesman & Co

EERSTE BIJVOEGSEL
behoorende bij den
JAVA-BODE
van Woensdag, 24 Julij 1861, No. 59.

Money's Werk: Java, or, How to manage a Colonie.

> I have always thought that the gravest question in modern times is the relation between civilised and less civilised nations, when they come in contact. The difficulty is seen in America, in Africa, in New Zealand; but nowhere has it reached such a magnitude as in India; and it is an additional reason why we should make the earliest endeavour to put all our institutions on the soundest possible foundations.
> *Sir C. Wood's Speech in the House of Commons on the 6th of June* 1861. 1)

Onder de gewigtigste vraagstukken van onzen tijd neemt voorzeker eene der eerste plaatsen in, de regeling van het hedendaagsch Colonie-wezen: de vaststelling der betrekking tusschen de volken van het beschaafd Europa, en de gekleurde bewoners harer Colonien.

Om het gewigt van dit vraagstuk te doen bevroeden is het niet noodig terug te gaan tot de tijden van PIZARRO en ALMAGRO, maar behoeven wij slechts de aandacht te vestigen op de eigenaardige *phasen* welke het vraagstuk in onzen tijd is ingetreden.

Nadat men in Noord-America te vergeefs de regeling dier betrekking op grondwettige wijze getracht had vast te stellen, heeft men eindelijk ter harer oplossing moeten grijpen naar het zwaard: eene wijze van afdoening trouwens, welke hoezeer niet vredelievend tot heden doorgaans tot de meest bevredigende uitkomsten geleid heeft.

Dat ook in onze West-Indiën het vraagstuk nog tot geene oplossing gebragt is, zullen de ministers van Colonien welke in de laatste jaren de beantwoording beproefd hebben, gereedelijk toegeven.

En echter aanschouwen wij in America de gemakkelijkste zijde van het vraagstuk; de keuze beperkt zich daar tusschen geldelijken uitkoop of algeheele verdelging der gekleurde bevolking; en men heeft daartoe slechts noodig wat veel geld of wat mindere naauwgezetheid.

Vestigen wij echter de aandacht op onze meer onmiddelijke omgeving, dan zien wij het vraagstuk in zijn vol reuzengevaarte oprijzen.

In Indie kan geen sprake zijn van uitkoop en evenmin van uitroeijing. Want mogen wij ons ook al evenals Engeland in Britsch-Indie van onze besliste meerderheid bewust zijn, — tegenover eene menschen-massa van meer dan tweehonderd millioen zielen kan en mag slechts naar eene vredelievende oplossing gezocht worden.

Van daar dan ook dat de beantwoording van dit vraagstuk meer en meer op den voorgrond treedt, meer en meer het aanvangspunt wordt der Britsche en Nederlandsche Staatkunde, en reeds heden ten dage geworden is het meestbesproken onderwerp der beide natien.

Het bestaande stelsel van Colonie-wezen in Britsch-Indie en bij ons bepaalt de wijze waarop Engeland en Nederland, ieder voor zich, gemeend heeft tot eene oplossing te moeten geraken.

Of zij bevredigend is, is de vraag van den dag.

Aan hare bespreking worden dagelijks dagbladen, maandwerken, vlugschriften toegewijd.

Het kenmerk van dezen arbeid, welke thans reeds stofs genoeg oplevert tot eene uitgebreide boekerij, is gelegen in zijne eenzijdigheid; wij bedoelen daarmede, dat, grootendeels althans, de staatsmannen en schrijvers van beide natien den omvang van het vraagstuk beperken binnen den engeren kring harer eigene Colonien.

Dit kenmerk is zoo treffend en zoo waar, dat zelfs het wereldblad de *Times* de eenvoudigste grondstellingen van ons dertig jaren oude coloniestelsel als iets nieuws met bijna kinderlijke naiveteit verneemt en bewondert; en inderdaad er behoort ook onzerzijds geene overdrevene bescheidenheid toe, om de verklaring af te leggen, dat ook wij weinig kennis dragen van het regeringstelsel in Britsch-Indie.

Aan de wetenschappelijke behandeling der Coloniale Staatkunde ontbreekt nog *dat* gedeelte, hetwelk de Franschen zouden noemen, *la politique Coloniale Comparée*, even als zij spreken van eene *Anatomie Comparée* van CUVIER of van eene *Jurisprudence Comparée* van MEIJER en inderdaad is zulk eene *vergelijkende* studie en beschouwing noodig om tot een regte waardeering onzer staatsinstellingen te geraken.

Tot de aanvulling dezer wederkeerig gevoelde leemte heeft een Engelsch schrijver eene poging aangewend, door ons in het boven aangekondigd werk de vrucht te leveren van zijn onderzoek tijdens zijn verblijf in onze Colonien.

De Titel welke hij aan dien arbeid geschonken heeft »How to manage a Colony," en de toewijding daarvan aan de nagedachtenis van een der uitstekendste staatslieden van onzen tijd, getuigt hoe ernstig bij doordrongen is van het *algemeen* belang van het vraagstuk, tot welks oplossing ook hij eene poging heeft aangewend.

Reeds daardoor heeft MONEY getoond het onderwerp waardig te wezen dat hij behandelt.

De wijze waarop hij zich van zijn arbeid gekweten heeft, dwingt tot de verklaring, dat hij aan een helder verstand en gezond oordeel eene gave van opmerking paart, die slechts aan weinigen geschonken is, terwijl zijn boek de onmiskenbare blijken draagt van eene uitgebreide en naauwkeurige studie van zijn veelomvattend onderwerp.

Allen wier oordeel niet door zelfzucht of bijoogmerken beneveld is, zullen aan den schrijver de eer niet betwisten op het gebied der vergelijkende coloniale staatkunde de baan gebroken te hebben; en niet dwaas genoeg wezen, op enkele feilen en onnaauwkeurigheden met schampere bedilzucht te wijzen, en daarnaar de waarde van een arbeid af te meten, die als *eerste proeve* een meesterstuk heeten mag.

Ubi plura nitent. non paucis offendar maculis.

Nog dikwerf zullen wij in de gelegenheid zijn, MONEY's werk te bespreken, omdat het onderwerp door hem behandeld, de levensvraag is van ons verblijf in Indie, en omdat wij heden ten dage meer dan immer voorheen aan den oude prophetie worden indachtig gemaakt:

God breide Japheth (Europa) uit, en hij wone in Sems tenten (Azië); en Kanaän (Africa) zij hem een knecht.

Tot heden was deze uitspraak *waar*, en of zij het *blijven* zal, zal afhangen van de wijze waarop onze betrekking tot de Indische volken geregeld wordt.

Een ieder die tot eene voldoende oplossing eene poging aanwendt, daaraan zijne krachten toewijdt, verdient onze toejuiching en geenszins onze beschimping.

Van MONEY's boek zeggen wij daarom een berigtgever in den *Times* volgaarne na:

»This is a book which claims the largest consideration of practical statesmen and sound commercial traders. Mr. MONEY is evidently a man of common sense and sound judgment. He has done his best to enlighten his fellowmen, and to let them know not only how Colonies may be made more profitable than

1) Het is altijd mijne overtuiging geweest, dat het gewigtigst vraagstuk der nieuwere geschiedenis gelegen is in de betrekking tusschen de beschaafde en onbeschaafde volken van onzen tijd. Die netelighied van dit vraagstuk springt in het oog in America, in Africa, in Australië, maar nergens heeft het een grooter omvang bekomen dan in Indie, eene rede te meer, waarom wij ons moeten genoopt achten voor het geheele gebouw onzer instellingen op de hechtste grondslagen op te trekken.

they are, but, what is of inestimable importance at the present time, how British India may be relieved from its present miserable conditon." 3)

B.

3) Dit is een boek dat regt heeft op de onverdeelde belangstelling van alle staatslieden en handelaren. De Heer MONEY is ontegenzeggelijk een man van een gezond oordeel en een scherpzinnig verstand. Hij heeft geijverd ter verlichting zijner medeburgers, en getracht niet slechts in het licht te stellen, hoe het Colonie-wezen vruchtbaarder te maken, dan het tot heden was, maar voornamelijk, en dit is vooral in onzen tijd van onberekenbaar gewigt, heeft hij aangetoond, hoe Britsch-Indie uit den staat van ellende waarin het is weggezonken, kan worden opgebeurd.

INGEZONDEN STUKKEN.

Zilvergeld.

In de *Nieuwe Rotterdamsche Courant* van den 9den Junij komt voor, dat in Indie met veel scherpzinnigheid gestreden is over de oorzaken der wegvloeijing van het zilvergeld van Java, doch in de warmte van den strijd heeft men de eenvoudige waarheid uit het oog verloren dat de prijs der waren zich regelt naar vraag en aanbod, en gevolgelijk de uitvoer van zilver van Java naar Singapore moet worden toegeschreven aan de omstandigheid, dat er op Java te veel zilver voor de behoefte is, en te Singapore te weinig, daarom is de markt van dit metaal te Singapore hooger dan te Batavia, en het overvloedig zilver *moet* van Batavia naar Singapore vloeijen.

Wij erkennen de volle waarde dezer stelling en verklaren hare toepassing volkomen juist, daar waar de staatsregeling niet in strijd is met de eischen eener gezonde staatkunde; doch voor Java is zij vooralsnog niet geldig, dewijl hier het Gouvernement landbouwer en koopman is, en door vermenging van deze attributen met die van Souverein, een exceptionele toestand van zaken daarstelt die den toets der bestaande staatkundige theorien niet kan doorstaan.

In andere landen regelt zich de prijs van het geld naar de behoefte van de *markt*; op Java regelt zich deze prijs naar de behoefte van het *Gouvernement* — dat ook den wisselkoers bepaalt, waarnaar de geldswaarde zich regelen moet. Hiervan dan het vreemd verschijnsel op Java dat de wisselkoers alhier rijst en daalt, naar mate de Gouvernements kassen meer of minder geld noodig hebben. Heeft het Gouvernement geld noodig dan daalt de koers tot 103 à 104, zijn de kassen genoegzaam voorzien, dan rijst de koers tot 99, zoodat naarmate de behoefte groot of klein is bij het Gouvernement, ook het geld in Indie duurder of goedkooper wordt tot een bedrag van 4 à 5 pCt.

Ziet daar de reden van het uitvloeijen van de specie naar Singapore en elders, en niet zoo als de *Rotterdamsche Courant* vermeent, gebrek aan specie te Singapore. Het spreekt immers van zelf, dat wanneer een winkelier zijn waar 5 pCt. goedkooper geeft aan de andere winkeliers, deze laatste een ruim gebruik zullen maken van de liberaliteit van den eerste.

X.

Afgeluisterd gesprek tusschen een Officier van het Nederlandsch-Indische leger en een Nederlandsch-Indischen Ambtenaar.

Officier. Nu klaag maar niet, jelui ambtenaren hebt het veel beter dan wij, je traktementen zijn oneindig veel grooter dan de onze.

Ambtenaar. Zoo, dat wilde ik u wel eens hooren bewijzen; ik beweer juist het tegendeel, uwe traktementen zijn meer dan de onze, maar in schijn, ja dan hebt gij gelijk; want vrije woning, gratis doktor en apothecar, fourage gelden en Joost weet wat nog meer, dat reken jelui er nooit bij, en dan schijnt het cijfer van het traktement altijd kleiner dan het onze.

O. Neen, ook dan nog hebben de officieren minder; want bv.: Wat is het traktement van een tweeden kommies?

A. Op de hoofdbureaux *f* 220, behalve het bevoorregte bureau de secretarie, daar krijgen ze *f* 250, of ze daarom op dat bureau meer doen of knapper zijn laat zich betwijfelen, maar enfin! ze hebben het en het was te wenschen dat de anderen het ook kregen, want *f* 250 is niets te veel.

O. En een tweede luitenant krijgt maar *f* 162½, dus altijd nog *f* 60 minder.

A. Reken je dan een 2den kommies gelijk in rang met een 2den luitenant? waar stel je dan een 3de kommies gelijk aan? aan een sergeant, of onderadjudant misschien?

O. Zeer zeker, met wat anders.

A. Dat is onbillijk; als men toch assimileeren en vergelijkingen maken wil moet men ten minste een vast beginsel voor beiden gelijk stellen.

Zij die door de hoofden van gewestelijk bestuur of van de departementen van algemeen bestuur worden aangesteld, dat is klerken of andere beambten tot en met 120 traktement genietende, moet ge dan gelijk stellen aan militairen beneden den rang van officier, door bataillonschefs enz. aangesteld.

De eerste benoeming door den Gouverneur-Generaal is bij militairen voor 2den Luitenant, bij civielen voor 3den kommies, ergo staan die beiden gelijk in rang, zoo voortgaande heb je:

de 2de kommies = 1ste Luitenant.
de 1ste kommies = kapitein 2de klasse } zooals ze in
de hoofdkommies } kapitein 1ste klasse } Nederland zijn.
secretaris.
Adsistent-Resident Majoor,
op zich zelven staande Ads.-Res. } Luitenant kolonel.
Resident buitenbezittingen.
Inspecteur } Kolonel.
Resident. }
Directeur. Generaal Majoor.
Raad van Indie. Luitenant Generaal.

Dit is bepaald de eenige billijke assimilatie; en vergelijk nu de traktementen, vooral in de mindere rangen eens:

2de Luitenant *f* 162½ + huishuur + doctor en apothecar (en als hij van eenig ander wapen dan de infanterie is) + fourage enz.
3de kommies *f* 150 + niemendal.
1ste Luitenant *f* 179 + al die voordeelen.
2de kommies *f* 220 (soms ook maar *f* 200, bij de secretarie alleen *f* 250
de kapitein *f* 350 + al die voordeelen.
de 1ste kommies *f* 300 + niemendal.

O. Halt, hou je bij de 2de kommiezen en 1ste Luitenants; ik stem je nog niet toe dat ze gelijk staan, maar voor een oogenblik aangenomen dat het zoo is, dan is de vergelijking zoo ongunstig niet voor jelui. Een 1ste luitenant heeft *f* 179 + huishuur segge *f* 50, en doctor en apothecar, nou ja, dat maakt niet veel uit.

A. Zoo meen je dat, ik ken toch een ambtenaar die daarvoor in een jaar *f* 1320 heeft betaald voor hem, zijne vrouw en twee kinderen.

O. Wat, *f* 1320? dat is kras.

A. Ja, en zijn traktement was *f* 1800 in het geheele jaar, is het te verwonderen, dat sommige ambtenaren zoo dik in de beeren zitten, doch dat is een buitengewoon geval; gemiddeld moet je toch altijd rekenen dat geneeskundige behandeling *f* 15 's maands is, want de doctor rekent bij een kommies zoo goed als bij een Raad van Indie *f* 2½ per visite, en de apothecar verkoopt zijne waar aan beiden even duur, nu zegt gij *f* 50 huishuur, maar op Batavia kunt gij tegenwoordig geen ordentelijk huis minder dan *f* 75 of 80 's maands krijgen, en jelui hebben immers ook als je geen woning wordt aangewezen op Batavia daarvoor *f* 80 indemniteit; dus heeft een 1ste Luitenant *f* 179 + 80 + 15 + wat er nog bij komt als hij van andere wapens is, dus op zijn minst *f* 274 en een tweede kommies niets meer dan *f* 220, behalve 10% gewone contributie en een legio buitengewone en extra buitengewone contributies.

O. Die moet je niet rekenen, die hebben wij ook.

A. Ja maar toch zeker niet zooveel als wij, de contributie aan het verhoogde pensioenfonds is er bij jelui toch af, en de voordeelen er van zijn gebleven.

O. Dat is ook pas sedert 1860, toen ze bang waren in Holland de kolonie te verliezen, toen hebben de officieren wel eene kleine lotsverbetering ondergaan.

A. Dat is waar; maar ook wij helpen de Colonie bewaren en behouden, al doen wij sulks niet met het zwaard; en het ware te wenschen dat dit wat beter werd ingezien; doch onze hoofdambtenaren schijnen te denken ik kan er lekker van leven, vroeger had ik ook minder, ieder zijn beurt, maar men vergeet dat men in 1832 van *f* 300 's maands goed kon leven en van minder ook, maar dat het nu onmogelijk is er fatsoenlijk van rond te komen, ten minste als je getrouwd bent; en toch zijn sinds dien tijd de traktementen dezelfde gebleven, neen, ten tijde van den Commissaris Generaal du Bus verminderd voor sommige rangen, in 1832 hadden de hoofdkommiezen *f* 500 's maands en sedert slechts *f* 450.

O. Ik zeg niet dat jelui te veel hebt, integendeel, algemeen wordt erkend dat de mindere ambtenaren alles behalve roijaal betaald worden, maar jou assimilatie bevalt mij niet, wij hebben ook te weinig.

A. Ik zeg niet van neen; maar jelui hebt toch meer dan wij, dit heb ik je bewezen, zonder nog op andere voordeelen te wijzen: als gewoonlijk vrije overtogt terug uit Nederland en in genot van vol traktement, want bijna altijd is er een of ander transport dat geleiders en medegeleiders noodig heeft, daarentegen moeten wij altijd onze passage terug bekostigen; dan als gij ziek wordt heb je zes maanden vol activiteits traktement en vrije verpleging, dan eerst komt een tijd van non activiteits traktement en dan pas wachtgeld; terwijl bij ons gewoonlijk twee maanden verlof wordt gegeven waarvan slechts een met vol, de andere met half traktement en dan wachtgeld, dat is 1/3 van het traktement; zoo zou ik nog meer kunnen noemen bij voorbeeld die *f* 800 die jelui cadeau krijgt bij de eerste aanstelling tot officier enz. enz.

O. Die *f* 800 zijn voor onze uniform; die onkosten heb jelui ook niet.

A. En de tennes dan van de ambtenaren?

O. Ja hoogere maar de kleintjes toch niet.

A. Ei! en opzieners, kontroleurs en zooveel andere kleintjes hebben die geen tenue?

O. Ja, maar die is minder kostbaar.

A. Mooije dingen! ik geloof dat een vol tenue van een kontroleur 3de klasse net zooveel kost als die van een luitenant of kapitein. Reken maar op, steek, 2 pantalons, een wit cachemier, een blaauw laken, beiden met zilver galon, twee degens, een met wit ivoren schede, een met zwarte schede, een tenue rok, een tenue jas, voorts eenige, zeg maar 3 tenue vesten, en dan nog dit, jelui krijgt alles goedkoop uit uwe kleedermagazijnen; wij moeten bij de Fransche kleedermakers teregt komen.

O. Kom, kom, klagers hebben geen nood.

A. Maar juist de niet klagers wel; was er bij ons, zooals bij jelui, meer esprit de corps, dan zoude er waarschijnlijk ook in ons lot al wel verbetering gekomen zijn, want toen jelui begont te klaagen kreeg je meer, maar wij klagen niet, en krijgen daarom ook niets: het batig saldo zit ons altijd in den weg.

O. Zeg niet dat jelui niet klaagt, want je kunt nooit een ambtenaar, ten minste een zoogenaamde mindere ambtenaar ontmoeten of hij klaagt steen en been.

A. Ja, zoo als ik nu tegen u in particuliere gesprekken, maar officieel, bij wijze van rekwest door velen onderteekend of op andere publieke wijze worden de grieven niet bloot gelegd, omdat wij wel weten dat degenen die de kat de bel aanhangen er slecht zouden afkomen.

O. Maar waarom blijf je dan in de dienst?

A. Dat is malle praat, gooi *jij* oude schoenen weg, voor je nieuwen hebt; ben *jij* de dienst uitgegaan voor 1860 toen het heele korps Indische officieren klaagde over te geringe bezoldiging? Maar velen gaan er ook uit, net zooals vroeger bij jelui er ook velen uitgingen; en juist de bruikbaarste ambtenaren gaan het eerst, want die kunnen natuurlijk het best bij particulieren teregt komen.

Het gevolg doet zich reeds duidelijk gevoelen; de knappe ambtenaren die op het paleis werken, kunt ge op uwe vingers optellen, de meeste zijn prullen: als bij eenig Departement eenige vacature komt, zitten de chefs er mede in wie ze voor moeten dragen, buiten het Departement gaan ze niet graag en daarbinnen is de keus meestal zoo beperkt dat ze er geen raad mede weten; te meer daar het dikwijls als ze niet juist de oudste voordragen, omdat die onbekwaam of ongeschikt is, door het Gouvernement buiten de voordragt eene benoeming geschiedt, waarmede dan een onbruikbaar sujet van de secretarie wordt overgescheept, waar men jaren mooi aan is en niets aan heeft.

O. Als je in de promoties komt, daarin ben jelui ons toch bepaald veel voor; zoo hoorde ik laatst nog een van mijne collega's zeggen dat zijn jongere broeder, pas 21 jaren oud, reeds hoofdkommies was; welk officier is op zijn 21ste jaar kapitein? en hij had pas 2 jaren dienst in Indië, dat zie je bij de Militairen toch niet, zulke éclatante carrières!

A. Daar heb je gelijk in, maar verheug u er over, want bedenk dat zoodanige carrières niet kunnen plaats hebben dan ten préjudice van vele anderen; het is ergerlijk en treurig dat zulke éclatante carrières zoo als gij ze teregt noemt bij de Civielen plaats hebben, vooral als de individuen waarlijk niet uitmunten in bekwaamheid; dat verwekt een geest van ontevredenheid en misnoegen die bepaald ten nadeele van de dienst strekt; want je begrijpt dat bij zoodanige promoties altijd familie relaties in het spel zijn, en kunde of aanspraken niet in aanmerking komen.

O. Weet je dan wie ik daar straks bedoelde?

A. Dat doet er niets toe; de hoofdkommiezen van 21 jaren oud zijn niet zoo talrijk dat ik het niet gissen kan, maar wij spreken over zaken, niet over personen, het laatste leidt nergens toe; het feit is, dat bij de Civielen bij promotie dikwijls willekeur en protectie, alzoo onregt, plaats heeft, dat daardoor meer en meer een geest van onverschilligheid en ontevredenheid bij de ambtenaren ontstaat en dat de knapsten de dienst verlaten, hetgeen nog erger zal worden als bijv b. de spoorwegen tot stand komen, dan heeft die maatschappij veel menschen noodig, zij zal de knapste ambtenaren gaarne emploijeren, en het gevolg zal zijn dat het Gouvernement of geen ambtenaren genoeg heeft, of prularia overhoudt.

Zoo als ik straks zeide, reeds nu wordt aan bijna alle bureaux gebrek gevoeld aan waarlijk geschikte ambtenaren, en het zal er niet beter op worden als hun lot niet wordt verbeterd, want wie wil half gebrek lijden in 's Gouvernements dienst als hij elders meer kan verdienen.

O. Nu, soeda nu maar, ik heb van dit gesprek genoeg, nu wat anders! ga je van avond meê naar de Comedie?

A. Ik wou wel, maar het kost te veel; ik verklaar je dat ik er het geld niet voor heb, het is nu den 5en, nog 10 dagen dan is het weer tractementsdag en ik heb, laat zien, nog net precies *f* 4,65 in huis.

O. Kom, je overdrijft, ga maar meê, ik zal het je tot den 15den voorschieten.

A. Neen, dat is een genoegen dat mij te duur komt; jelui hebt ook daarin weder een voordeel boven ons; tot en met den rang van kapitein wordt je met de kinderen gerekend en betaald half; ons acht men vol, maar wij betalen ook vol.

O. Allons! je bent uit je humeur! een glas wijn om te drinken op jelui spoedige vermeerdering van tractement, wil je?

A. Als het maar wat hielp, maar ik vrees, want al werd het uit Indië voorgesteld, het batig saldo zou er wel tegen zijn.

De officier roept om wijn, de glazen worden gevuld en men drinkt op de verbetering van het lot der ambtenaren.

S.

Java, or, how to manage a colony.

(*Uit: The Times* 22 (*May*).

Konden wij alle hinderpalen op eens op zijde schuiven, dan zouden de conclusien van het merkwaardige boek, dat de heer Money onder bovenstaanden titel heeft uitgegeven, de oplossing zijn van het voortdurend bestaan van ons Indisch deficit. De heer Money verwijst ons naar het Nederlandsch-Indisch Regeringstelsel als een voorbeeld van regeerkunst, even onverwacht als het in de toepassing geschikt schijnt voor onze eigen bezittingen. De Nederlandsche koloniale politiek, doorgaans gelasterd en miskend, leeren wij thans als in alle opzigten gunstig werkende kennen en ons in menige bijzonderheid ten voorbeeld stellen. In 25 jaren heeft zij de inkomsten van Java verviervoudigd, de schuld afbetaald, het jaarlijksch te kort in een aanzienlijk jaarlijksch batig saldo veranderd, den handel verdrievoudigd, het bestuur verbeterd, vrede, zekerheid en overvloed aan de bevolking geschonken, de belangen der Europeanen en inlanders verbonden, en nog wonderbaarder, de Oostersche bevolking bijna verdubbeld en 10 millioenen overwonnen Mahomedanen tevreden doen zijn met de gewoonten van het overwinnende ras. Deze resultaten, thans onmogelijk te betwisten, komen ons voor als de wonderen van een tooverland, en wij vragen naar het geheim van den staf die zweefde over behoeftigheid en onderdrukking en deze veranderde in overvloed en welvaart.

Het antwoord van het nederlandsch orakel op onze vragen begint met een parallel, in geenen deele vleijend voor onze nationale ijdelheid. De heer Ament deed den schrijver opmerken, dat tot 1833 Java in den zelfden ongelukkigen toestand verkeerde als Indie tegenwoordig;" en in der daad, zegt de heer Money, op Java heerschten tot het jaar 1833 armoede, misdaad en ontevredenheid onder de bevolking, algemeene onvergenoegdheid onder de Europeanen, groote schuld en jaarlijksch te kort in de inkomsten drukten het land, beide handel en inkomsten stonden in eene verachterde verhouding tot de sterkte der bevolking, en geheel en al ontbrak de goede verstandhouding tusschen Europeanen en inlanders, gelijk zulks in Indie nog tot op den huidigen dag bestaat. Deze verandering is men verschuldigd aan het *kultuurstelsel* door generaal van den Bosch in 1832 ingevoerd, en dat geënt werd op de overblijfselen der engelsche vormen op Java, zooals zij door de Nederlanders bij hun terugkeer aldaar in 1816 werden gewijzigd. Voor wij echter overgaan om in 't algemeen aan te toonen wat het kultuurstelsel eigentlijk is, moeten wij ons bepalen bij de omstandigheden waaronder de heer Money zelf, blijkbaar een bekwaam en oplettend Engelschman, er toe kwam om er de letterkundige vertaler van te worden.

De heer Money had vier jaren in Calcutta gewoond, als practiserend advokaat, naar wij vernemen, en volgens zijn eigen getuigenis had hij de gewoonte om onderzoek te doen naar de ideeën der inlanders over verschillende zaken, die natuurlijk door het tooneel des indischen oproers waren bepaald. In den zomer van 1858 maakte hij een uitstapjen naar Java vooral met het oog op de gezondheid zijne echtgenoot, meer omdat hij gehoord had dat het een schoon eiland was met heerlijk klimaat, gemakkelijk reizen toeliet en een opera bezat, dan om eenige narigten in te winnen en onderzoek te doen naar het hollandsch koloniestelsel. De heer Money bevond dat in de meeste gevallen de kennis der Engelschen van de Nederlandsche Oostindien beperkt was tot de berigten van Java van Sir Stamford Raffles in 1815. De indruk scheen te wezen dat de productie der bevolking, onder gestrenge straffen door het Gouvernement werd toegeeigend; dat het gedeelte der specerijen dat de aanvraag te boven ging nog door de Hollanders werd vernield om voor het overblijvende te hooger prijs te bedingen; dat geen handel met vreemdelingen geoorloofd was, en dat de inboorlingen door dwangarbeid en andere hardheden en afpersingen werden onderdrukt. Te Singapore nog had men hem verhaald, dat het Nederlandsch Koloniaal gouvernement een geheimzinnig, monopoliserend en tyrannisch gouvernement was, waarvan men weinig wist dan dat het door zijne inlandsche onderdanen werd gehaat, die alleen op ondersteuning wachtten om het juk der Nederlanders af te schudden en tot den engelschen regeringsvorm terug te keeren. Een Bengaalsch burger die Java in 1852 had bezocht, had een boek geschreven met betrekking tot de plaatselijke gewoonten van de Hollandsche bewoners, die groote moeijelijkheden voor Engelsche reizigers in 't algemeen opleverden, en het tafereel dat de schrijver ophing was alles behalve aangenaam, met uitzondering van klimaat, natuur en opera, terwijl zijn afkeer van het hollandsche *règime*, als hij zelf zich daarin verwarde, alles behalve vleijend voor de Hollandsche bewindslieden was.

De eerste omstandigheid die een contrast vormde met zulke ongunstige indrukken was het voorkomen van Batavia zelf, een der zindelijkste en aangenaamste steden. Een groote en bloeijende handelstand van Engelschen, Franschen en Duitschers leefde goed en in goede verstandhouding met de inlanders in de stad, die zich eveneens in grooten voorspoed verheugden. Toen wij Batavia bezaten was de gewone sterfte schrikbarend. Het gevolg van het vegen, reinigen en boenen der Hollanders is geweest dat de doodelijkste stad ter wereld een gezond en aangenaam verblijf geworden is. Het aanzien der straten, juist door het schoon houden van de morsige hutten der inlanders, bevestigt de hollandsche spreuk, „schoonmaken kost niets." Deze reiniging is in de laatste jaren met strenge straffen voorgeschreven, dagelijks worden de straten geveegd en driemalen besproeid; en daarenboven worden de waterleidingen zorgvuldig onderhouden. Stelt u het gevolg hiervan voor zoo gij kunt, gij reizigers in het morsig Oosten! maar hier ontbrak dan ook geheel en al die walgelijke en schadelijke stank, die het kenmerk is onzer Indische steden.

Batavia is voorzien van een menigte kanalen, zonder welke een Hollander het paradijs onvolkomen zou vinden. Deze kanalen zijn beplant met rijen boomen gekozen voor de schoonheid en om hun bladerenrijk-

dom en daar achter vindt men tuinen en villa's met bloemen getooid. De inwoners verwijlen in hunne verandahs die des avonds schitterend verlicht zijn, en wat het meest van alles verwonderlijk is, juist de Engelschen te Batavia bewonen met genoegen dit eiland, en beklagen zich niet over het land noch betreuren hunne afwezigheid van Engeland." Een hunner verklaarde dat Calcutta hem in vergelijking herinnerde aan de koortsverwekkende moerassen van den Missisipi, terwijl Java's heuvels en bosschen die op den achtergrond oprezen, den schrijver het heerlijk klimaat der Neelgherries herinnerden.

De middelen van vervoer op Java werden zoo goed bevonden als op het europesche vaste land voor er spoorwegen bestonden, en de tegenstelling met Indie in dit opzigt verraste en smartte den Engelschman, zoover staan de Hollandsche inrigtingen boven die van Britsch-Indie. Het hollandsche gouvernement onderhoudt de geheele posterij op Java, en reeds opgetuigde paarden ontmoet men op elk station, terwijl de verwisseling in een paar minuten onder een overdekte gaanderij plaats vindt, waar de reiziger schaduw geniet, tenzij hij wil uitstappen om zich te verfrisschen. De koetsier ment zes paarden uit de hand, daarbij gedurig met de zweep klappende, en 's nachts wordt de weg door toortsen verlicht die door de staljongens achterop worden gehouden. Buffels, koelies en booten zijn overal te verkrijgen, ten koste van het Hollandsche gouvernement, en de reiziger wordt ten allen tijde vervoerd met een gemak als tot dusverre in Britsch-Indie onbekend is. De groote weg op Java zijn in 't begin dezer eeuw door Maarschalk Daendels aangelegd, die het groote belang van wegen van Napoleon had geleerd, en de andere wegen zijn op verschillende tijdstippen aangelegd sints wij Java in 1816 aan de Nederlanders teruggaven. Elke twintig, dertig of veertig mijlen treft de reiziger een station aan, waar hij een comfortable landelijke herberg vindt, die door een Europeaan, door de regering bezoldigd, gehouden wordt; goed voorzien van wijn, bier, europesche zoowel als inlandsche groenten, goed versch brood, uitstekend gevogelte van allerlei soort, somwijlen beafsteak, alles naar vaste prijzen, waarvan een tarief aan den muur hangt. Kan het verwondering baren dat, na dit alles verhaald te hebben, de schrijver zegt, dat, met uitzondering van eenige spoorweglijnen in Britsch-Indie »de posterijen op Java de eenige goede manier zijn om in het Oosten over land te reizen?"

Als een bewijs van de goede verstandhouding tusschen de Hollanders en de inboorlingen, verhaalt de heer Money, dat hij te Tjiandjoer hen zamen zag wedrennen, vermengd onder elkaer, met vriendelijke gemeenzaamheid, die hem verbaasde. Meer nog was hij verbaasd te bespeuren, dat het niet de Europesche ambtenaren waren, maar werkelijk de Regent en zijne hoofden, die de residentie bestuurden, hoewel onder het oppertoezigt van Europesche autoriteiten; en weinige punten van verschil met Britsch-Indie troffen hem sterker dan de voortreffelijke ijver der hoofden, die wel verre van in luiheid en zinnelijkheid verzonken te zijn als in Raffles tijd, thans met energie in officieele betrekking onder Europeesch oppertoezigt het volk besturen. De lagere standen der bevolking kenmerken zich door nijverheid, de inlandsche kultuur is uitstekend, en de waterwerken ter besproeijing uitgestrekt en wel waard beschouwd te worden, terwijl het volk niet alleen gelukkig scheen, maar nergens, behalve in Noord-america, had de heer Money een welvarender landbouwerstand aangetroffen. Hunne hutten waren stevig, zindelijk en van het noodige voorzien; hij was verzekerd dat ieder inboorling zijn eigen ploeg en buffels had, en menigeen bezat een kar met een paard; nergens had hij een enkelen bedelaar ontmoet. Deze industrie, deze zindelijkheid, deze bloei en tevredenheid, ze waren oorspronkelijk den inlanders vreemd, maar zijn den inlandschen landbouwer *opgelegd* door zijne hollandsche meesters en de inboorling heeft bijgevolg daardoor bekomen een gevoel van vertrouwen op de Europeanen, dat van hen vrienden in plaats van vijanden gemaakt heeft, vrienden die wederkeerig helpen.

(*Wordt vervolgd.*)

MARINE-AANGELEGENHEDEN.

De luitenant ter Zee 1 klasse H. J. Baron van Boecop heeft zijne functie als officier aan boord van Z. M. schroef korvet *Prinses Amelia* den 5 Junij jl. overgegeven aan den als zoodanig van het wachtschip ter reede van Batavia op dien bodem overgeplaatsten luitenant ter Zee der 1e klasse Jhr. A. C. van Haeften.

Eerstgenoemde is daarop in afwachting van eene particuliere gelegenheid om wegens langdurig verblijf in deze gewesten naar Nederland terug te keeren op het wachtschip *Juno* te Soerabaija overgeplaatst.

Van genoemd wachtschip zijn den 14 dezer met particuliere stoomgelegenheid naar Makasser vertrokken de luitenants ter Zee 2 klasse *C. J. Marinkelle en Jhr. J. de Jong van Beek en Donk* ter vervanging van de op Z. Ms. stoomschepen *Gedeh* en *Etna* dienende luitenants ter Zee 2 klasse A. C. Raven en J. van Assen.

De luitenant Raven gaat daarna over op het wachtschip *Juno*, terwijl de luitenant ter Zee van Assen met Ultimo dezer op zijn daartoe gedaan verzoek eervol uit Zr. Ms. Zeedienst wordt ontslagen.

Den 6 Julij kwam het Pruissische oorlogs fregat *Thetis* ter reede van Makassor en wordt spoedig ook hier verwacht. Na in het station der wateren van Ternate door Z. M. schroefstoomschip *Reteh* te zijn afgelost, heeft Zr. Ms. schroefstoomschip *het Loo* van Ambon de terugreis naar Java aanvaard en is den 17 jl. te Soerabaija aangekomen.

Op laatstgenoemd stoomschip is vervolgens als eerste officier over gegaan de luitenant ter Zee 2 klasse H. L. Jellij, ter vervanging van den bereids als zoodanig te Ambon op Zr. Ms. schroefstoomschip *Citadel van Antwerpen* overgeplaatsten luitenant ter Zee 1e klasse Jhr. Ridder H. A. van Rappard.

De Luitenant ter zee der 1e kl. J. W. Slegt welke die functie aan boord van laatstgenoemd stoomschip bekleedde, is vervolgens als passagier met *het Loo* naar Soerabaija vertrokken, en ter nadere beschikking in de rol'e van het alhier ter reede liggende wachtschip *Palembang* overgeplaatst.

NEDERLANDSCH-INDIE.

BATAVIA.

Met de gouvernements stoomer *Java* is jl., maandagochtend van hier naar Bandjermassing vertrokken een kompagnie van het 7de Bataillon, om spoedig gevolgd te worden door de derde.

Dingsdag ochtend is per stoomboot *Macasser* van hier naar Padang vertrokken de HoogEdelGestr. Heer generaal-majoor C. A. de Brauw, benoemd civiel- en militair gouverneur van Sumatra's Westkust, en de HoogEdelGestr. Heer kolonel J. A. Waleson, benoemd kommandant der Padangsche Bovenlanden.

Gisteren is ter dezer reede gekomen het Nederlandsche schip *Concurrent*, gezagvoerder A. van der Hart, aan boord hebbende een detachement suppletietroepen, sterk 119 onderofficieren en manschappen, onder bevel van den van verlof terugkeerenden kapitein der Infanterie Loggere, medegeleiders de 2de luitenant der infanterie de Rochemont en de officier van gezondheid 3de klasse Ermerins.

Het detachement, dat een man op de reis verloor, heeft zich goed gedragen gedurende den overtogt.

Cheribon. Men berigt ons dat het onderzoek naar den vrijen arbeid in het district Lossari is afgeloopen, hetwelk naar aanleiding van klagten der bevolking is ingesteld geworden. Daaruit zoude blijken dat de vrije arbeid aldaar slechts in naam bestaan heeft, doch inderdaad niet anders geweest is dan eene aaneenschakeling van de meest ergerlijke handelingen van dwang en geweld.

Wij behouden ons voor eerlang de regte toedragt der zaak in bijzonderheden medetedeelen.

Aangekomen Vreemdelingen.

VAN 19 TOT 23 JULIJ 1861.

MARINE-HOTEL. Spengler, v. Japan. — van Aken, v. Id. — Geerlingh, v. Nederland. — Ouwehand, v. Id. — Boers en Echtgenoot, v. Id.

HOTEL DER NEDERLANDEN. — J. Winkler, v. Rotterdam. — H. A. van Eijbergen, v. Krawang. — C. E. Scheidius, v. Onrust. — A. Maclaine, v. Schotland.

JAVA HOTEL. J. Köhler, v. Samarang. — Zinger, v. Rotterdam. — Eerst, v. de Reede. — H. Piccardt, v. Rotterdam. — E. H. Pfeffer, v. Soerabaija. — W. Katwijk, v. Amsterdam. — J. van Breen, v. Nederland. — J. Davidsen, v. Londen — Radvon, v. de Reede. — P. C. Wilder, v. Liverpool. W. F. Carst, v. de Kust. — P. F. Siedenburg en famille, v. Nederland. — A. van Duijn, v. Amsterdam. — Marcus, v. Nederland. — de Loggere en famillie, v. Id.

HOTEL DES INDES. Neije, v. Soerabaija. — Nolthenius, v. Onrust. — G. Phister, v. Japan. — Rotgans, v. Rotterdam. — Hempel, v. Id. — Nihson van Ingin, v. Id. — E. Schmidt van Hoeff, v. Bantam.

Aangekomen Passagiers te Batavia.

van 20 tot 23 JULIJ 1861.

Met de Ned. bark Kiandra, Kapt. W. C. Pfister, de hh. Spengler, van Aken en Veltkamp van Japan.

Met het Hanoversch schip Kronprins Ernst August, Kapt. P. C. Wilder, de heer W. Pirno van Liverpool.

Met het Fransch schip Rose Marie Louise, Kapt. Garnan, Madame Defossee van Bordeaux.

Met de Ned. bark Graaf Dirk III, Kapt. C. J. Rotgans, de hh. J. van Ingen en H. Hempel van Rotterdam.

Met het Ned. schip Ternate, Kapt. J. Cars, 2 kinderen van den heer Lourenz van Panaroekan.

Met de Ned. bark Concurrent, Kapt. A. v. d. Harst, de Kapt. der Infr. Loggere, 2e Luit. de Rochemont, Offic. van Gez. 3e kl. Ermerins en 119 Onder-Offic. en manschappen van Amsterdam.

Met de Ned. bark Vice Admiraal Gobius, kapt A. van Duijn, de heer Siedenburg, echtg. en kind van Amsterdam.

Met het Engelsch schip Meyester, kapt. J. Jones, de heer Maclaine van Glasgow.

Vertrokken Passagiers van Batavia.

VAN 20 TOT 23 JULIJ 1861.

Met het Ned. Ind. stooms. Macasser, Kapt. W. A. J. Kuller, de Generaal Majoor C. A de Brauw, Kolonel J. A. Waleson, Majoor Fritzen, echtg. en 1 kind. Kapt. Goteling Vinnes, echtg. en 1 kind, Swaving, echtg. en 1 kind, Roels en Ruempol, 2e Luits. Goteling Vinnis, Offic. van adm. 3e kl. A. J. Looijen, de heer A. J. W. de Jongh Swemer, Mr. Grobbee, Poth en 1 kind. Gibson, G. Batten, Frits, jongeheer Winter, Mejufvr. E. Demeer en Z. M. troepen naar Bencoelen en Padang.

Met het Ned. Ind. stooms. Prins van Oranje, Kapt. J. Prins, Offic. van Gez. Diepenbrink, van der Weijde, Prijn en A. S. van den Burg, de hh. Woesthoff, echtg. en 4 kinderen, Jansen, Backer, H. A. Kappers, Vreede, Balluseek en echtg., Hilje, Turner en Z. M. troepen.

Madioen. — De maanden April, Mei en Junij kenmerkten zich door eene vreemde weêrsgesteldheid; terwijl anders gedurende dat gedeelte des jaars droogte en sterk doorstaande Z. O. winden heerschen, bleven nu stilte en regens de bovenhand houden.

Die aanhoudende regens bevorderden geenszins het rijpworden en de inzameling van het te veld staande graan, ruim 1000 bouws sawah-velden zijn mislukt, terwijl men niet zonder beduchtheid is, dat later de nadeelen zullen worden ondervonden van den spoed, waarmede het niet genoegzaam op het veld gedroogde graan is moeten worden opgeborgen.

Aan die vochtige weêrsgesteldheid wordt ook toegeschreven de in het midden van dat kwartaal in deze residentie, en speciaal in de regentschappen Ngawi en Poerwodadi, uitgebroken ziekte onder het vee (miltvuur), die onder ultimo Junij reeds 513 slagtoffers telde; gelukkig is de ziekte blijkbaar aan het minderen, dank ook aan de geneeswijze en behandeling, voorgeschreven door den op de plaats gekomen veearts der derde afdeeling.

De koffijoogst belooft gunstig te zijn; zij is geraamd op 42,000 pikol, waarvan op ultimo Junij reeds 8312$^{8}_{25}$½ pikol geleverd waren.

Ook de indigo belooft goede uitkomsten.

De suiker-ondernemingen Poerwodadi en Redjosari zijn, in weerwil der mindere gunstige weêrsgesteldheid, in den aanvang van Junij begonnen te werken.

Er hebben zich een paar gevallen van natuurlijke pokken voorgedaan, doch door spoedig aangewende voorzorgsmaatregelen is het daarbij gebleven.

— In den nacht van den 21sten Junij jl. is op het erf van den patih van Soemoroto (afdeeling Ponorogo) brand ontstaan, ten gevolge waarvan 8 huizen, behalve de daarbij behoorende keuken en loemboengs in de asch zijn gelegd.

Deze brand is ontstaan door onvoorzigtigheid van zekere vrouw Bok Somengolo, die nabij de keuken vuur had aangelegd en dit vuur niet heeft uitgedoofd, toen zij zich ter ruste begaf.

De daardoor aangerigte schade wordt begroot op *f* 1595.

— Per telegraaf via Soerabaija zijn de volgende berigten ontvangen.

Timor (2 Junij). De tijdingen uit Midden-Timor waren gunstig. Manbara hield zich onzijdig tusschen het Portugesche gouvernement en de bevolking. De gezondheidstoestand was goed, de pokken hebben opgehouden. Men verwachtte een overvloedigen oogst van padi en djagong.

Badikooij is op 25 Junij te Loepang geweest en heeft vergiffenis gevraagd voor zijn vroeger verzet met de belofte van zich te verbeteren. Daarvan is acte opgemaakt.

De resident heeft met de *Reinier Claeszen* Larantoeka bezocht, aldaar met den radja en de singhadjis van Solor nieuwe contracten gesloten en de radja van Larantoeka en den singhadji van Lamakera in hunne waardigheid bevestigd. Behalve kleine twisten onder het bergvolk heerschte op die plaatsen rust; aan voedingsmiddelen geen gebrek en de gezondheidstoestand was voldoende. De fettor van Taikap, Ebi Noni bragt te Koepang een bezoek.

Banda (29 Junij). Ongestoorde rust. De gouverneur der Molukken kwam den 18den Junij daar aan met de *Citadel van Antwerpen*.

Ternate (5 Junij). De pokken heerschten nog op Halmaheira en Tidore, vele sterfgevallen hadden plaats onder de niet gevaccineerden.

Makasser (13 Junij) — Het Pruissische oorlogsfregat *Thetis* is den 6den aangekomen en zou den 17den Julij naar Batavia via Pasoeroean vertrekken. De *Etna* is van een kruistogt in de Boetonsche wateren teruggekeerd zonder zeeroovers te ontmoeten. De gouverneur heeft de rijken Tanette en Baroe bezocht. De regenten van Bonaratte en Kalaoe zijn te Makasser gekomen om hulde te bewijzen. De *Soembing* is den 10den Julij van Flores teruggekomen. De vredelievende pogingen om de bevolking van Rioem tot onderwerping te brengen zijn aanvankelijk goed geslaagd.

Menado (8 Julij). Niets bijzonders. De gezondheidstoestand liet nog veel te wenschen over. De padioogst op hooge gronden was zeer middelmatig, terwijl die van de sawa's beloofde gunstig te zijn. — De radja's van Gorontalo, Limbotto, Bone, Bolang Oeki en Taroena zijn ter hoofdplaats gekomen om den nieuwen resident te complimenteren.

Biliton Junij). — De gezondheidstoestand der inlandsche bevolking was naar wensch. Onder de Chineesche mijnwerkers echter te Tandjong Pandan en Sidjok waren steeds ongeveer 200 lijders. Het getal overledenen in de maand Junij was over de 60 personen. De aanvoer van singkeh's bedroeg in de maand Junij slechts 10, afkomstig van Singapore. De weêrsgesteldheid was allerongunstigst, zoo dat verscheiden nieuw aangelegde rijstvelden door de zware regenbuijen, waardoor veel onkruid opkomt, ongeschikt zijn geworden voor verderen aanplant. De aanvoer van rijst was voldoende om in de behoefte te voorzien; goede kwaliteit werd voor *f* 7 en meer per pikol van de hand gezet.

Op den 13den Junij ontving het bestuur de tijding, dat op den 11den dier maand op Tandjong Boeroeng Mandi zeeroovers waren geland, dat zij menschen geroofd en verwond hadden, en dat zij hunne flotille, die uit 4 groote praauwen, ieder bemand met ongeveer 40 koppen, en 4 lange-sampans met ongeveer 60 koppen bestond, koers hadden gezet naar het Zuiden.

Den 14den kwam een tweede berigt van Lingang, dat ook dáár een 20tal personen was geroofd. Onmiddelijk werden door het bestuur de kruisboot en 10 gewapende praauwen in gereedheid gebragt, om de zeeroovers te vervolgen, bij welke vaartuigen zich ook de Depatti met 10 andere gewapende praauwen voogde. Op den 16den echter kon deze flotille nog niet vertrekken, daar de kruisboot de postpaketten naar buiten moest brengen, om die aan de verwacht wordende stoomboot *Palembang* over te geven.

Daar deze onverwachte en brutale handelingen der roovers de inlandsche bevolking met een panischen schrik bevangen hadden, achtte de adsistent-resident het zijn pligt om de leiding van dien togt op zich te nemen, en vertrok op den morgen van den 17den met de gewapende praauwen, koers zettende naar de Zuid. Door tegenwind en zware regens waren zij verpligt om bij Tandjong-Rae te ankeren. Aldaar vernam men, dat op den 16den de zeeroovers ook op Tandjong-Roessa menschen geroofd hadden, waaronder moeders met hare kinderen, en dat de roovers op den morgen van den 17den nog ten Westen van het eiland Silio te zien waren, koersstellende om de West.

De vaartuigen werden alsnu zoodanig verdeeld, dat op den 18den alle eilandjes der Gaspar-passage doorzocht werden, zonder echter iets van roovers te ontdekken. Eerst op den 19den ontmoette men sporen der zeeroovers op Poelo Lima en des avonds op het eiland Kemaar een afgeloopen handelsvaartuig, op Billiton te huis behoorende, dat door het inkappen van gaten gezonken was.

Den 20sten werden alle eilandjes in de rigting naar Lepar bezocht, omdat men sporen van zeeroovers op Kalangbaoe gevonden had. Des avonds bereikte men Lepar, waarschuwde de bevolking aldaar, doch vond geen spoor van zeeroovers.

Den 20sten liet men koers zetten naar de West, om de eilanden Pango of Liat en verscheidene riffen te bezoeken. Den geheelen nacht roeide men door, daar het voeren van zeilen onmogelijk was, en bereikte den ingang van straat Nassi.

Van het eiland Mendano en Batoe Papang kwam het berigt, dat ook aldaar in den avond van den 19den eenige menschen waren geroofd.

Op Mendano had men een Boeginees gevat, die naar de hoofdplaats Tandjong Pandan werd gezonden. Hij verklaarde bij een onderzoek, uit handen der roovers te zijn ontvlugt, bij gelegenheid dat hij met eenige zeeroovers aan wal water moest halen. Ofschoon de reis met allen mogelijken spoed werd vervolgd, mogt het evenwel door tegenwind en stroom niet gelukken, vroeger dan den 22sten des avonds Sidjoek (Noordkust van Billiton) te bereiken.

Ook daar waren de zeeschuimers geland en hadden

eenige personen geroofd, gewond en gedood en de huizen der wêerspannigen verbrand.

Onder de van Sidjoeh weggevoerde personen bevond zich ook de moeder van den luitenant der Chinezen aldaar, Ho Ayon.

De heer von Hedemann, geëmploijeerde bij de Billiton-maatschappij te Sidjoeh, het schieten hoorende, liep dadelijk met 20 menschen de vlugtende inlanders te hulp, doch kwam te laat om de zeeroovers te beletten, met den gemaakten buit af te trekken.

De reis werd verder vervolgd om de Oost tot Tandjong-Beroeng-Mandi, alwaar men vernam, dat de zeeroovers den 23sten om de Noord naar Karimatta koers hadden gesteld, vermoedelijk met het doel om huiswaarts te keeren, waarop men naar Tandjong Pandan terugkeerde.

Aan den luitenant der Chinezen werd vergunning gegeven om met 10 gewapende praauwen, ter opsporing zijner ontroofde moeder, de reis naar Karimatta te vervolgen.

Op den 26sten kwam men met de flotille op Tandjong-Pandan terug. Het getal ontroofde personen bedroeg, vrouwen en kinderen daaronder begrepen 52 4 personen hebben de roovers zwaar verwond en 4; vermoord. Volgens latere berigten door Ho Ayon ingewonnen, zijn de zeeroovers naar de kust van Borneo overgestoken. Op Palo-Memprang zijn nog twee personen op eene vreeselijke wijze ter dood gebragt. De zeeroovers hebben deze ongelukkigen gaten in den nek gemaakt, de handen gebonden, en zoo aan de boomen opgehangen, hen daarna in stukken gehakt, zoodat een gedeelte van hun ligchaam aan de boomen hing en het andere op den grond lag.

Door den uit handen der zeeroovers ontvlugten Boeginees Briok, slaaf van den vorst van Pagattan, zijn nog de volgende bijzonderheden omtrent de zeeroovers medegedeeld.

Deze persoon werd den 2den der maand Poeasa door de zeeroovers in de nabijheid van Pagattan, toen hij bezig was met visschen, met nog 5 andere personen gevangen gemaakt. Verder deelde hij mede, dat de zeeroovers van Solo afkomstig zijn, en hunne kampong gelegen is in het Noord-Oostelijk gedeelte van Borneo aan de Darvel Ciong-baai, behoorende onder het eiland Palawan; dat de hoofdpanglima Lapar werd genoemd, en zij een tolk bij zich hadden, Maleijer van geboorte, genaamd Bargon, welke inkoopen deed en de bevolking door zijne taal verschalkte. Voorts dat zij, Pagattan verlatende, op Poeloe Salomba eene Javaansche praauw hadden afgeloopen, waarbij 7 personen vermoord en 6 gevangen werden genomen, dat door hen nog bij Tabaneo praauwtjes genomen en gevangenen werden gemaakt, maar aan de monding der Bandjermassing-rivier, door kruisbooten achtervolgd werden, waarbij 2 zeeroovers het leven verloren. Verder verklaarde hij, dat zij in de streken van Sampit 2 door hen vroeger geroofde Chinezen tot gids hadden, die echter op een klein, hem onbekend eiland aan den wal werden gezonden. Ook bevestigde hij het feit op Poeloe Memprang, wijnde de twee vermoorden Dajak's van Sampit, zoomede het afloopen der handelspraauw te Poeloe Kemaar. Volgens zijne verklaring zouden door de zeeroovers 8 groote handelspraauwen geplunderd en genomen en 80 personen gevangen gemaakt zijn. Ten laatste verklaarde hij, dat de zeeroovers voornemens waren, nog dit jaar aan Billiton en Banka een tweede bezoek te brengen.

Alhoewel het hoofddoel, de tuchtiging der zeeroovers, niet bereikt werd, heeft die togt toch zijn nut gehad. Voornamelijk is het vertrouwen in het bestuur daardoor bij de bevolking zeer versterkt.

Ook heeft zij de noodzakelijkheid leeren inzien om groote kampongs te vormen.

Dat de zeeroovers een zoo groot aantal menschen konden rooven, ligt voornamelijk in de omstandigheid, dat de door hen thans aangedane eilanden gedurende 7 jaren door hen niet verontrust waren, zoodat alle wantrouwen bij de bevolking was geweken en zij geene vrees meer koesterde bij het zien naderen van een vaartuig, dat haar onbekend was.

De meeste gevangenen zijn dan ook het slagtoffer geworden van goed vertrouwen. Onbewust van eenig kwaad werden zij overvallen, of kwam de roover met hen sirih eten of om vuur of visch vragen, voorgevende, dat hij door slecht weêr van de kust van Borneo was teruggeslagen.

(*Jav. Ct.*)

Samarang, 19 Julij. Jongstleden Maandag hield de alhier gevestigde Handels Vereeniging eene buitengewone Vergadering ter bespreking van de belangen van een aan te leggen spoorweg met locomotiven van hier naar Djocjokarta via Soerakarta.

Die vergadering werd bijgewoond door den Heer H. J. Lion, onlangs uit Nederland teruggekeerd, waar ZEd. was werkzaam geweest, om de verwezenlijking van dit voor onze plaats gewenschte belang zoo veel mogelijk te bevorderen. De door bedoelden Heer gegevene mededeelingen waren zeer bevredigend en gaven aanleiding tot een voorstel om alhier eene vereeniging tot stand te brengen, tot bevordering der daarstelling van bovengenoemden spoorweg. Dit voorstel werd op eene gisteren gehouden vergadering met algemeene stemmen aangenomen, en stelt deze vereeniging zich voor, om door alle gepaste middelen tot het gewenschte doel te geraken.

Wij juichen dit plan ten zeerste toe en hopen dat de aantewenden pogingen ter bevordering der daarstelling van een voor Midden-Java zoo dringend noodzakelijken communicatie weg met den besten uitslag mogen bekroond worden.

— Men meldt ons van Djokjokarta dat aldaar voor de Regtbank van Criminele zaken vervolgd worden twee Prinsenzonen en twee Prinsen-kleinzonen (Rio's) met eenige gemeenen, beschuldigd van roof en moord.

(*Sam. Ct.*)

— Men schrijft ons van Sumanap.

Men wil hier dat de Heer S... een kustvaarder, drie vrijgegeven slavinnen van Mevrouw de wed. N. N. te Soerabaija, op Bali Boleleng aan den Luitenant Chinees aldaar voor $ 100 zou verkocht hebben. Deze vrouw zonden de hulp van een Europeaan ingeroepen hebben, ten einde naar Java te kunnen terugkeeren, die daarover bovengenoemden kapitein, doch te vergeefs, zou aangesproken hebben.

(*Soer. Ct.*)

Soerabaija, 17 Julij. Eergisteren is onze geachte kolonel Waleson ter overname van het militaire kommandement ter Sumatra's Westkust, uit ons midden vertrokken. Vele officieren van het garnizoen waren daarbij tegenwoordig en was het duidelijk te bespeuren dat men met leedwezen iemand zag vertrekken die zich niettegenstaande zijn hoog standpunt zoo vele sympathie niet alleen onder militairen maar ook onder burgers door zijne minzaamheid had weten te verwerven. Voor het vertrek werd door den kolonel Andriesen eene echt kameraadschappelijke toespraak gehouden die in rondborstige taal en met gevoel door den kolonel Waleson werd beantwoord. Het garnizoen verliest door dat vertrek een chef bekend wegens zijne strengheid en regtvaardigheid, doch vereenigt zich zeker gaarne met de uitdrukking van den generaal de Brauw: die regtvaardig is mag ook streng wezen.

(*OostPost.*)

Makasser, 13 Julij. Op Woensdag den 3den dezer, trok een gezantschap van Boeton in plegtstatigen optogt naar 't Gouvernements huis, om daar onzen Gouverneur een brief van den Sultan te overhandigen, bij welke gelegenheid er 5 Salutschoten gedaan werden.

Onder de volgelingen van den afgezant bevinden zich de inlandsche matroozen van de in Februarij op de Z. O. kust van Boeton gestrande brik *Schiller*, kapitein Salzkorn.

— In den avond van gepasseerden Zaturdag is alhier ter reede van zijne reis om de wereld binnengeloopen het Pruissisch Fregat *Thetis*, bemand met p. m. 450 Officieren en manschappen, bij welke gelegenheid er 21 Salutschoten gelost werden.

Genoemde bodem komt van Manila en zal denkelijk in den loop van de volgende week van hier naar Batavia vertrekken.

Onze Gouverneur en het plaatselijk Bestuur hebben niet onbeproefd gelaten om het Etat-Major van gemeld schip gedurende zijn verblijf te dezer plaatse alle mogelijke genoegens te verschaffen.

(*Macc. Weekblad.*)

OFFICIELE BERIGTEN.

EXTRACT *uit het Register der Besluiten van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indie.*

BUITENZORG *den* 18*den Julij* 1861. (No. 38.)

(Staatsblad no. 63.)

Gelezen, enz.

Den Raad van Nederlandsch-Indie gehoord;

Is goedgevonden en verstaan:

Eerstelijk: enz.

Ten tweede: Met terugzigt op § *b* van het besluit van den Commissaris Generaal van Nederlandsch Indie, van 22 November 1827, no. 38, (staatsblad no. 109), te verklaren, dat kontroleurs bij de landelijke inkomsten- en kultures op Java en Madura, die zich, hetzij ten behoeve van het beheer eener andere afdeeling of om andere redenen, in dienst buiten hunne afdeeling moeten begeven, regt op reis- en verblijfkosten hebben.

Afschrift, enz.

Ter ordonnancie van den Gouverneur-Generaal:

De Algemeene Secretaris:

A. LOUDON.

Civiel Departement.

Verklaard:

Dat de ontheffing van A. Taunaij, van de verdere vervulling der betrekking van adsistent-resident van Demak en Grobogan, moet beschouwd worden te zijn eervol, onder toekenning aan hem van wachtgeld.

Benoemd:

Tot substituut officier van justitie bij den raad van justitie te Samarang, de griffier bij den omgaanden regter in de tweede afdeeling op Java mr. E. J. L. de Sturler.

Magtiging verleend:

Tot de uitreiking aan den geëxamineerden tandmeester Don D. Pebaqué, eener acte van toelating tot de uitoefening der tandheelkundige praktijk te Batavia.

Schutterijen, enz.

BIJ DE SCHUTTERIJ TE MAKASSER.

Benoemd:

Tot tweeden luitenant, de schutter P. A. Schram.

Militair Departement.

BIJ DE DIRECTIE VAN HET WEDUWEN EN WEEZENFONDS DER OFFICIEREN VAN DE LANDMAGT IN NEDERLANDSCH-INDIE.

Ontslagen:

Eervol, wegens vertrek, als lid, de gepensioneerde majoor van het regement O. I. kavallerie J. Wolff, onder dankbetuiging voor zijne in die betrekking bewezene diensten.

Benoemd:

Tot lid, L. A. Boers, kolonel, kommandant der eerste militaire afdeeling op Java.

BRITSCH-INDIE.

Voor korten tijd hebben wij vernomen van een nieuwe Fransche lijn van stoomers die gevestigd zou worden in concurrentie met de P. and O. company, maar een derde onderneming van gelijken aard onlangs te Londen gevestigd, heeft minder de aandacht getrokken. Wij vernemen uit *Mitchell's Steam Gazette* dat een nieuwe stoomdienst tusschen Londen en Calcutta zal worden ingesteld. In het prospectus der »*East India and London Shipping Cie.*" leest men dat het benoodigde kapitaal slechts £ 300.000 bedraagt. Het voornemen bestaat om booten te bouwen met hulp stoomvermogen, zoodat de stoom alleen bij stilte wordt aangewend en wanneer men rivieren of havens binnen komt of verlaat. Op deze wijze hebben de *Royal Charter* en de *Great Britain* zeer snelle reizen met weinig kolen van en naar Australie gemaakt en indien dit plan ten uitvoer wordt gebragt, zijn er voor deze schoone schepen in den handel van Londen op Calcutta goede zaken te doen. Zij zijn tweemaal zoo groot als andere zeilschepen in de Oostelijke zeeën, en zullen daarom aan familien en enkele personen gelegenheid aanbieden om deze reis te maken op een zeer comfortable wijze, in een schip der eerste klasse met luchtige ruime vertrekken.

Wij beschouwen de vestiging dezer nieuwe compagnie als een belangrijk verschijnsel in de stoomvaartdienst, en daar de indienststelling van 18.000 tonnen wel waard is om er mede te beginnen, kunnen wij der maatschappij niet anders dan goed succes op hare pogingen wenschen. Zij heeft het plan den koers der zeilschepen te volgen, en met uitzondering van Madras geen havens aan te doen. De verhooging van de vrachten der P. and O. company hebben deze dienst mogelijk gemaakt, en de ontwerpers hebben geen tijd te verliezen om hun voordeel te doen met de kans die zij nu hebben, om een goed deel van den overvoer van passagiers aan zich te trekken.

— De *Calcutta Gazette* geeft den volgenden approximatieven staat der ontvangsten van de incometax en den verkoop van zegels van 1 December tot 28 Februarij 1861.

	Incometax Comp. Ropijen.	*Zegels* Comp. Ropijen.
Gouv. van Indie.	411,000	119,000
Bengalen.	455,000	1,546,000
N.-W. Provincien	706,000	558,000
Panjaub.	86,000	161,000
Madras.	559,000	409,000
Bombay.	827,000	587,000
Totaal.	[illegible]	[illegible]

— Er loopt een gerucht, zegt een dagblad te Calcutta, dat de inlandsche gemeente alhier het plan heeft een deputatie naar Engeland te zenden, om de secretarie van staat te bewegen den incometax af te schaffen op grond dat de heer Laing er in geslaagd is de Indische finantien te herstellen en het enorm deficit te vermijden.

— Het nieuwe werk van den heer John Stuart Mill over het vertegenwoordigend Regeringstelsel bevat een hoofdstuk van groot belang voor Indie, namelijk over het bestuur van afhankelijke landen door een vrijen staat. De heer Mill behandelt de kwestie van het Indisch gouvernement grondig.

Hij dringt aan op de noodzakelijkheid van een op zich zelf staand kader Indische ambtenaren, en betoogt de wenschelijkheid van een regerend ligchaam, dat tusschen het Engelsch Bestuur en Indie geplaatst is.

BUITENLNDSCHE BERIGTEN.

NEDERLAND.

Van den specialen Correspondent van den Java-Bode.

(Slot.)

Heeft de koloniale politiek van den Heer Rochussen zijne voorstanders gevonden in de Eerste Kamer, ook de heer van Hall heeft een orgaan gekregen in Nederland. Dat orgaan heeft zich den naam gegeven van.... Kukeluku! Wij zijn overtuigd dat de Minister van Staat Baron van Hall niet bijzonder gediend zal wezen met zulk een bondgenoot, maar men zal het hem niet gevraagd hebben, en als de heer van Hall ziet op welke wijze men hem voorstaat, zal hij zeker zulk een bondgenootschap negeren. De bondgenoot heeft zich in het noorden gevestigd en behalve zijne hoogachting voor den baron van Hall koestert hij ook nog de zoete illusie dat Assen eenmaal de hoofdstad van Nederland worden zal. Me dunkt de illusie is de verdediging waardig.

Dat ziekelijk verschijnsel onzer pers zal zijn eigen dood wel sterven; het heeft bovendien niet eens de waarde van goed geschreven te zijn. In zooverre verschilt het van eene onlangs uitgekomen brochure, waarvan wij u reeds eenigen tijd geleden spraken, die met heftigheid de politiek van dit kabinet aantast in den vorm eener novelle, welke in Duitschland schijnt te spelen. Zonder het geheel eens te zijn met dat vlugschrift, *Hoog Spel* getiteld, meenen wij toch dat het als litterarisch produkt eenige verdienste heeft, terwijl Kukeluku van vorm even gebrekkig is als van inhoud en strekking.

De stroom van politieke brochures is voor een poos tijd weder eenigermate gestremd. De laatste, welke ons onder de oogen kwam, was die van den heer van der Brugghen, voormalig minister van justitie, en volbloed antirevolutionnair, die Nijmegen een troostwoord toespreekt over de ter zijdestelling, welke het in de spoorwegkwestie ondervonden heeft. De heer van der Brugghen toont zich ook daarin de gemoedelijke man, die hij altijd was — maar Nijmegen krijgt er geen spoorweg door.

Zoo ik u van andere voortbrengselen onzer pers spreken wilde, ik zou dan in de eerste plaats moeten noemen het werk van J. W. B. Money: *Java, or how to manage a Colony*, een werk dat zeker veel invloed zou gehadhebben, indien het niet was uitgelekt dat het op kommando was geschreven van eenige aanzienlijke handelaren op Java, die belang hebben bij de in standhouding van den tegenwoordigen staat van zaken. 't Is er mede als met de brochures van allerlei grieksche en romeinsche pseudonymen, die eerst eenige belangstelling opwekken, maar zoodra men weet wie de pseudonymen zijn en door wie zij werden geinspireerd, onder het scheurpapier worden geworpen. Daarentegen blijft een werk als dat van Multatuli, hoe bestreden ook en hoe — in sommige opzigten teregt — weerlegd zijn invloed behouden: de schrijver heeft gezien en niet op bevel van anderen, maar volgens eigen oordeel medegedeeld wat hij gezien heeft. Wat zijn proces betreft tegen den heer van Lennep, de regtbank heeft den heer Douwes Dekker zijn eisch ontzegd, op grond dat de door den eischer beweerde lastgeving niet bewezen was en veeleer uit de stukken koop en verkoop bleek. Eene volks-editie van Max Havelaar hebben wij dus niet te wachten, want de heer Dekker is geen eigenaar meer van zijn werk. — maar in de annalen onzer letterkunde zal het bewaard blijven, dat onze grootste romanschrijver die volksuitgave belet heeft. Wij bejammeren dit om zijnentwil. De heer van Lennep heeft als staatsman nooit uitgeblonken, als regtsgeleerde heeft hij niet meer naam gemaakt dan anderen, maar als letterkundige stond hij aan de spits — en 't is juist de heer van Lennep die de verspreiding van een letterkundig meesterstuk heeft belemmerd.

Onder hetgeen verder onze pers levert, noem ik alleen »De kinderen der zee", lithographie naar onzen beroemden schilder Israëls met bijschriften van Nikolaas Beets, prachtige verzen, den schilder en den dichter beiden waardig. Beets leverde overigens niet veel meer op litterarisch terrein in den laatsten tijd, en erkende ter naauwernood zijn vaderschap over de onevenaarbare »Camera obscura", even als Kneppelhout weinig of niet ingenomen was met zijn studententypen. Maar de eene zoowel als de andere zijn herdrukt en de herdruk der werken van Kneppelhout, welke dezer dagen het licht ziet, wordt door allen, die ooit het studentenleven leerden kennen, weder met dezelfde gretigheid ontvangen, die aan de eerste uitgave ten deel viel.

Ten Kate heeft thans ook een half letterkundig werk in het licht gegeven; althans door de uitvoering schijnt het iets meer te zijn dan een deel onzer preeken lectuur; nogtans verheft zich zijn arbeid: »de Middelaar Gods" slechts weinig boven dat genre en het werk belooft geene nieuwe lauweren voor onzen met regt beroemden litterator.

In deze maand houdt de Leidsche Maatschappij van Letterkunde weder hare gewone jaarlijksche vergadering; wij zullen zien wie dan van de heeren het brevet van letterkundige erlangen zullen. De keuze wordt moeijelijk, want zoo langzamerhand zal gansch Nederland lid dier Maatschappij zijn. Wie er evenwel dit jaar geen lid zullen worden, zullen de dichters der bekroonde prijsvragen van het Legaat Hoefft van Velzen zijn. Die voorstander der klassieke letterkunde moet zich omkeeren in zijn graf, als hij verneemt hoe het eene latijnsche gedicht de prijs al minder verdiende dan het andere. Ook dit jaar toch achtte de commissie van beoordeeling niemand den prijs waardig! Onze geleerden schijnen in te zien, dat men ook zonder latijnsche verzen te maken zeer wel de wetenschap van dienst kan zijn, en het bewijs is dezer dagen weder geleverd, dat men ook zonder kennis der doode talen een akademischen graad behalen kan. Een aantal verdienstelijke mannen zijn tot doctoren honoris causa benoemd door den senaat der Utrechtsche hoogeschool, zie hier hunne namen:

Tot doctoren in de bespiegelende wijsbegeerte en letteren de HH. mr G. Mees Azn., vroeger hoogleeraar te Deventer, thans regter in de arrond. regtbank te Rotterdam, en H. Neubronner van der Tuuk, afgevaardigde van het Nederlandsch bijbelgenootschap te Amsterdam; tot doctor in de geneeskunde de heer G. F. Pop, inspecteur-generaal van de geneeskundige dienst bij 's rijks zeemagt, te 's Hage; tot doctor in de wis- en natuurkunde de heer J. P. Delprat, gen.-majoor der artillerie, lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal te 's Hage; tot doctoren in de godgeleerdheid de HH. B. Glasius, predikant te Geertruidenberg, en C. G. Montijn, predikant te Utrecht — tot doctor in het Romeinsch en hedendaagsch regt de heer staatsraad G. Holtius, voormalig inspecteur-generaal der registratie en domeinen, te 's Gravenhage.

De plegtige uitreiking der diplomata zal bij gelegenheid der aanstaande akademische feestviering, op een nader te bepalen dag der maand Junij, in de gehoorzaal der hoogeschool plaats hebben.

Van die Utrechtsche feestviering spraken wij reeds; ook van andere festiviteiten gewaagden wij in onzen vorigen. Niet evenwel van het feest dat aan de Delftsche Akademie zal gevierd worden. Het zal vergezeld gaan van een optogt.

De leden van het Delftsche studentenkorps, vroeger besloten hebbende in de maand Junij 1862 het vierde lustrum der akademie te vieren door het houden van een gecostumeerden optogt, hebben thans uit de zeven ingekomen plannen voor deze maskerade aangenomen dat, voorstellende: *Een historisch romantisch tafereel van de hulde door Indië aan de republiek gebragt in den persoon van prins Maurits van Nassau.* Deze hulde werd gebragt door het gezantschap van Sultan Alciden Ra ietza Lillo Lahe Felalam, koning van Achem Atsjin op Sumatra, den 14 September 1602.

Een ander feest zal dezer dagen in de residentie plaats hebben. Hare Majesteit onze geëerbiedigde koningin vier den 17den dezer haar geboortefeest, bij welke gelegenheid de gewone volksvermakelijkheden gegeven zullen worden. Hee beschaafde publiek wacht intusschen een hooger genot; wij bedoelen niet de halsbrekende toeren van Blondon, die thans, nu zijne koorddansers kunsten over den Niagara in America te hebben uitgevoerd, in Europa zijn leven waagt door op honderd voet boven den grond geblinddoekt op het slappe koord te duikelen; wij hebben het oog op mevrouw Ristori, die eerlang in Nederland weder in eenige tragedies zal optreden. Wij voor ons geven honderd Blondins oor ééne Ristori.

Men zegt dat zij ook het Art stiek Congres te Antwerpen zal bijwonen, waar gelijk wij schreven, alle beoefenaars der kunsten en fraaije letteren uit België, Nederland, Frankrijk, Engeland en Duitschland genoodigd zijn. Men heeft er een programma voor vas gesteld, waarin ook zittingen van een Congres genoemd worden; 't valt intusschen te betwijfelen of die zittingen van het congres wel druk zullen worden bezocht; daar integen zal de zamenbrenging van zooveel voorstanders der kunst zeer zeker een goeden invloed uitoef nen. Wij hopen u van dat congres later meer omstandig berigt te geven. Uit Nederland zullen er velen heengaan, dank zij ook de gemakkelijkheid der communicatie met België. Trouwens overal begint men de belemmeringen meer en meer op te heffen: de Duitsche Staten hebben thans het visa der pasporten afgeschaft, en in België en Frankrijk vraagt men er niet meer naar. Dat Belgie voor Nederlanders die lastige formaliteit heeft afgeschaft is niet van jonge dagteekening. Wij worden in de zuidelijke provincien als landgenooten beschouwd, en ook van onzen kant begint men meer te verbroederen, sints het helderder aan het licht komt, dat de geest van toenadering niet uitsluitend van de Vlaamsche beweging uitgaat, eene beweging, die voor ons Noord-Nederlanders niets of zeer weinig aantrekkelijks heeft. Maar de oude veete is gedoofd — behoudens de pogingen van enkele incorrigibles om de vonk weder aan te blazen. Zoo gaat er de volgende week een aantal leden onzer maçonnieke orde naar Brussel, om een contra bezoek te brengen aan de Belgische broederschap, die onlangs de haagsche loge bezocht. Een oogenblik beweerde men dat ook prins Frederik als grootmeester nationaal zich bij de deputatie zou voegen; thans is het evenwel zeker, dat dit gerucht ongegrond was.

Voor wij eindigen mogen wij als een vervolg op onzen blik op het buitenland niet onvermeld laten, dat niet alleen Cavour aan de italiaansche beweging is ontvallen, maar Victor Emanuel en Garibaldi volgens de laatste berigten kraak zijn. Even zoo de koningin van Engeland, terwijl men, — maar dit is van minder gewigt — vreest voor het leven van den Sultan. Nu zou hij werkelijk zijn wat men hem schertsend steeds noemde: de zieke man.

FRANKRIJK.

Parijs, 22 Mei. Aangaande de verkiezing van prins Napoleon tot grootmeester-nationaal van de orde der vrijmetselaren in Frankrijk, verneemt men nog het volgende. Toen de afgevaardigden van de verschillende Fransche loges vernomen hadden, dat prins Murat de vergadering had verdaagd, schreven zij hem een brief, waarin hem werd aangezegd, dat indien de vergadering op het bepaalde uur niet werd geopend, zij zonder grootmeester zouden vergaderen en tot de verkiezing van een nieuwen overgaan. Het lokaal werd echter op het bepaalde uur niet geopend en daarop werd aan den minister van binnenlandsche zaken verzocht, om in een ander lokaal te mogen vergaderen, hetgeen werd toegestaan.

De prins had alle moeite gedaan, om de verkiezing van prins Napoleon te doen mislukken; hij had de biljetten, waarin deze kandidatuur werd aanbevolen, herhaaldelijk doen afscheuren en zoo zeer gewerkt op de verkiezing van afgevaardigden voor deze vergadering, dat zijne grootste tegenstanders, zoo als de heeren Charles Fauvety, Hayman, Caubet en anderen, niet waren gekozen. De heer Hayman, die eenigen tijd te voren met verschillende andere vrijmetselaars was geschorst, had eene brochure geschreven, getiteld: *Waarom zijn wij geschorst?* en deze had den prins eigenlijk den nekslag toegebragt.

Prins Murat moet woedend zijn en zal alle moeite aanwenden, om de verkiezing te vernietigen wegens gebrek aan den vorm. Het zal hem echter weinig helpen, want men zal hem nimmer als grootmeester erkennen.

— Bij het wetgevend ligchaam is een wetsontwerp ingediend, waarbij de inkomende regten op granen, meel en andere levensmiddelen worden gewijzigd.

— De instructie in zake Mirès is bijna geëindigd; men weet echter nog niet of de zaak correctionneel, dan wel crimineel zal worden behandeld.

— Men spreekt sedert eenige dagen over eene brochure van den heer de la Guéronnière, waarin de geheele politiek van de keizerlijke regering wordt uiteengezet.

— De graaf van Parijs zal eene brochure over de Syrische aangelegenheden schrijven en prins de Joinville eene over de visscherij. Men is van oordeel, dat de regering niet zal toelaten dat ze in Frankrijk worden verspreid.

— Vely-Pacha heeft zich onlangs bij graaf de Persigny beklaagd over een artikel van de *Opinion Nationale*, waarin Turkije als ware het tot den dood werd veroordeeld. Graaf de Persigny antwoordde hierop: »Wat doet er dat toe? Zoo lang de *Moniteur* u niet veroordeelt, kunt gij gerust zijn".

Parijs, 3 Junij. De dagbladen het volgende aangaande zaak Mirès en Solar.

Jules Isaac Mirès oud 51 jaar, bankier, thans in hechtenis te Mazas; Felix Solar; oud 50 jaar, oud-bankier, thans voortvlugtig, worden beschuldigd:

1o. Zich in April en Mei door het bezigen van bedriegelijke middelen, met het doel om angst voor eene hersenschimmige gebeurtenis op te wekken gelden te doen ter hand stellen door eenige aandeelhebbers in de *Caisse général des chemins de fer*, en zich aldus bedrigelijk te hebben meester gemaakt van een gedeelte of het geheel der fortuin van anderen.

2o. Op hetzelfde tijdstip en onder dezelfde omstandighedenge tracht te hebben zich van gelden of kwitantien van anderen meester te maken.

3o. In 1857 en 1858 ten nadeele van de *Caisse générale des chemins de fer* en een zeker aantal aandeelhebbers van die maatschappij gelden te hebben verkwist en zoek gemaakt die hun ter bewaring of tot gebruikmaking voor een bepaald doel waren ter hand gesteld.

4o. In 1860, ten nadeele van de spoorweg-maatschappij van Saragossa naar Pampeluna, eene som van 9,151,750 frcs. te hebben zoek gemaakt, welke hun slechts tot een bepaald doel waren ter hand gesteld.

5o. Ten nadeele van onderscheidene aandeelhebbers in genoemde maatschappij gelden te hebben verkwist.

6o. Sedert minder dan drie jaar, actien, gelden en andere geldswaarden te hebben verkwist of zoek gemaakt ten nadeele van aandeelhebbers der *Caisse générale des chemins de fer*.

7o. Sedert minder dan drie jaar, als gezant van de commanditaire maatschappij onder de firma »J. Mirès & Co en bekend onder den naam »*Caisse générale des chemins de fer*", valsche inventarissen en uitdeelingen aan de aandeelhebbers te hebben doen bewerkstelligen.

Worden voorts aansprakelijk gesteld graaf Simeon, senateur, graaf de Poret, baron de Pontalba en graaf de Chassepot, in kwaliteit van leden van den raad van toezigt der *Caisse générale des chemins de fer*, daar zij kennis dragende van den staat van zaken, toegestemd hebben in de uitdeeling van niet door regelmatig gehouden inventarissen aangewezen dividenden en met voorkennis in de inventarissen grove onnaauwkeurigheden die voor de maatschappij en derden nadeelig zijn te hebben doen insluipen.

— Men zegt, dat de keizer aan Mw. George Sand eene som van 20,000 frcs. heeft doen toekomen, als schadeloosstelling voor het niet ontvangen van een prijs welke door de akademie aan den heer Thiers is toegekend.

DUITSCHLAND.

Weenen, 24 Mei. De onderscheidene ontwerpen tot opheffing van het tabaksmonopolie zijn door den minister van financiën aan eene speciale commissie verzonden, welke thans deswege met eenparigheid van stemmen gerapporteerd heeft, om bedoeld monopolie niet op te heffen.

Bij den boekhandelaar Gerold alhier is eene brochure verschenen, getiteld: »Het ontwerp-adres van Deak, en Oostenrijks staatsregt". In deze brochure welke men als half-officieel beschouwt, wordt voornamelijk betoogd, dat het voorstel van den heer Deak niet eene eenvoudige kwestie van constitutie, maar de algemeene Europesche belangen betreft; dat namelijk, zoodra Oostenrijk in twee deelen is gesplitst, de algemeene gestel dheid geheel anders wordt, en de Midden-Europesche en Oostersche kwestiën uit geheel andere gezigtspunten moeten beschouwd worden, en dit dat onmogelijk kan geschieden, zonder op de gezamenlijke Europesche politiek terug te werken.

Berlijn, 8 Junij. Het berigt van den plotselingen dood des ministers Cavour heeft hier een diepen indruk gemaakt. Volgens de zienswijze der liberale partij is aan Italie een krachtige steun ontrukt door het afsterven van den man, die meer dan ieder ander met vrucht heeft gearbeid aan de bevestiging van de eenheid van dat land. Hoe groot het verlies ook moge zijn, men houdt zich echter zeer algemeen overtuigd dat de reactionnaire partij er niet door gebaat zal worden, welke pogingen door den verdreven Koning van Napels ook werden aangewend en die nu welligt zullen worden verdubbeld. De zaken zijn te ver gevorderd dan dat een omkeer in dien geest als mogelijk wordt beschouwd

— Uit Plotycze (Galicie) wordt het volgende gemeld. In het begin dezer maand kwam er een varkenskoopman aan en verzocht den Grieksch-katholieken pastoor aldaar hem nachtverblijf te schenken en zijne beurs waarin eenige honderde guldens waren, te bewaren. De geestelijke nam het geld en wees den koopman op den hooizolder het bed van den stalknecht aan, die op reis was en eerst 's anderen daags werd terugverwacht. Ongeveer te middernacht kwam deze echter onbemerkt te huis, begaf zich naar bed en wierp er den hem onbekenden gast uit, die daarop zich in een hoekje nedervlijde. De koopman was naauwelijks weder in slaap geraakt, of hij werd door eenig gerucht gewekt; hij hoorde een zucht, een gerogchel, waarop alles stil werd. Een oogenblik daarna zag hij in het schemerlicht dat de geestelijke en diens vrouw het lijk van den knecht uit het bed tilden en naar den kelder sleepten. Zoodra het weder stil was geworden, ontvlood hij de woning en snelde naar den burgemeester, met wien hij zich daarop weder naar den geestelijke begaf, die als verpletterd stond bij het aanschouwen van den man, dien hij meende gedood te hebben. De moordenaar werd onmiddelijk in handen der justitie gesteld.

ITALIE

Turijn, 19 Mei. Te San-Germano is eene reactionaire beweging onderdrukt; verscheidene huizen werden geplunderd, en zij, die gearresteerd zijn, hebben tot antwoord gegeven, dat de pastoor hun had aangewezen, waar de gegoede burgers woonden, en er had bijgevoegd, dat zij daar konden nemen, wat hun ontbrak.

— Behalve de heeren Kossuth, Klapka en Turr, bevinden zich alhier de heeren Szarvady, Horn, Karaesay, Iranyi en andere Hongaarsche uitgewekenen, welke een congres zullen houden, om over de Hongaarsche kwestie te beraadslagen.

— Men beweert, dat de Fransche troepen in het begin der maand Junij Rome zullen verlaten.

— Sir James Hudson, gezant van Engeland bij het Turijnsche hof, bevind zich te Milaan; men schrijft dit aan politieke redenen toe.

Turijn, 27 Mei. Generaal Garibaldi heeft op het adres, dat de bewoners van Castenlovo hem hadden toegezonden, den volgenden brief geantwoord:

» Het geschil is geëindigd; ik word weder de vriend van generaal Cialdini; mij blijft slechts de herinnering aan uwe hartelijke woorden van toegenegenheid, aan uwe gedachten, welke Italië waardig zijn, over.

» Ik neem deze gelegenheid te baat, om u eenige denkbeelden mede te deelen over de vadermoordende acten (bedrijven) der ongelukkige comedie, die op dezen oogenblik te Rome gespeeld wordt, en waaraan de Italianen eens voor goed een einde moeten maken. Ik zal gelukkig zijn, als gij denkt even als ik.

Met toewijding en erkentelijkheid,

GARIBALDI".

Turijn, 24 Mei. Graaf de Cavour heeft onlangs, na een lang beraad, de voorwaarden van het kabinet der Tuilerien, ten opzigte van de Romeinsche kwestie, verworpen. Dit kabinet wil echter van geene andere voorwaarden hooren. Daar deze voorwaarden onder anderen bestaan in de erkenning van het tegenwoordige pauselijke grondgebied, wilde graaf de Cavour vroeger liever aftreden, dan daarin toegeven. Men beweert thans, dat hij deze voorwaarde zal aannemen.

— De bakkers alhier zijn in oneenigheid met hunne knechts; deze laatsten verlangen hooger loon en hebben, na eene ontvangen weigering, heden eensklaps gezamenlijk hunne diensten verlaten. Het stedelijk bestuur heeft zorg gedragen, dat er heden nacht een genoegzaam aantal knechts uit de omliggende plaatsen zullen aankomen, zoodat de vrees, dat er morgen geen brood zou te krijgen zijn, is verdwenen.

GRAAF CAMILLO BENSO CAVOUR.

Onder de staatsmannen, die zich in den laatsten tijd eene groote vermaardheid hebben verworven, bekleedt voorzeker graaf Camillo Cavour eene eerste plaats. Dat een man die, zooals hij, zich heeft weten te verheffen, vele vijanden en benijders had, dat hij teeds bij zijn leven door dezen vergood, door genen verguisd werd, behoeft wel geen betoog. Evenmin kan men betwijfelen dat na zijn dood, zijn naam door den een hemelhoog zal worden verheven, terwijl anderen dien door het slijk zullen sleuren. Omtrent ééne zaak zijn het echter allen eens, namelijk: dat Italie in hem zijn bekwaamsten leider heeft verloren; een man, wiens gloeijende vaderlandsliefde, kloek beleid en ongewone geestkracht alleen mogelijk heeft gemaakt, wat in het Apennijnsche schiereiland in den jongsten tijd heeft plaats gegrepen. Daardoor zal, gelijk de ministers van Engeland in het parlement hebben verklaard, zijn naam in de geschiedenis eene roemrijke bladzijde vullen.

Camillo Cavour is 10 Aug. 1810 te Turijn geboren. Zijn vader was een koopman, in den graanhandel en door leverantien aan het leger rijk geworden en door den vorigen koning, Karel Albert, tot den adelstand verheven. Camillo bezocht de militaire akademie en verliet die met den rang van luitenant der genie. Daar de bevordering in Sardinie slechts zeer langzaam was en hij zich bovendien door zijn scherp vernuft en onafhankelijk karakter weinig vrienden had gemaakt, trad hij al zeer spoedig uit de dienst en begaf zich naar Geneve, hij bezocht later ook Engeland en Frankrijk. Hij had zich op de kennis van den handel, de staathuishoudkunde en het financiewezen toegelegd en deed op zijne reizen praktische kennis in die vakken op. De gematigde partij rekende op hem als op een der haren en ondersteunde hem bij de oprigting der maatschappij van landbouw, waaraan eene nationale rigting werd gegeven. Met graaf Balbo en den markies Massimo d' Azeglio werd hij de oprigter van het dagblad *Il Risorgimento*, hetwelk in constitutionelen zin geschreven werd. Toen in 1847 Karel Albert besloot het constitutionele stelsel te omhelzen, maar nog niet tot uitvoering van dat besluit was gekomen, werd hem een adres van Turijnsche burgers aangeboden door eene deputatie, bestaande uit den bekenden advocaat Brofferio, graaf Santa Rosa, kolonel (nu generaal) Durando en graaf Camillo Cavour. Dit had tengevolge dat Karel Albert aan zijne staten het bekende Statuto verleende. Men kende toen graaf Cavour nog slechts als schrijver van staathuishoudkundige artikelen in den *Risorgimento* en achtte hem als een specialiteit In 1848 tijdens den oorlog van Sardinie met Oostenrijk speelde hij slechts eene ondergeschikte rol. Na de nederlaag van Novara en den val der demokratische partij, werd hij lid der kamer van afgevaardigden. Kort daarna werd hij door den minister-president Massimo d' Azeglio in de plaats van den aftredenden graaf Santa Rosa tot minister van koophandel benoemd. Men wil weten dat hij bij den Koning, die de eerzucht van den graaf had doorzien, toen in geene bijzondere gunst stond; niettemin werd hem al spoedig de portefeuille van financien opgedragen, daar hij vermeende in staat te zijn de krachten des lands te herstellen, welke door den oorlog en andere omstandigheden waren uitgeput.

In 1852 bij de aftreding zijner ambtgenooten, door den Koning met het ministerie van financien belast en tevens met het voorzitterschap in den ministerraad, legde Cavour zich vooral toe op de ontwikkeling der constitutioneele beginselen. Hij was de schepper van het spoorwegnet in Noord-Italie; van hem ging de invoering uit der registers van den burgerlijken stand; de wet die het grondbezit in de doode hand verbiedt, is zijn werk; hij trachtte handel en verkeer te verbeteren, sloot handelsverdragen met verscheiden staten en verbeterde de wegen van gemeenschap des lands.

De genegenheid van Engeland verwierf Cavour zich door de aanneming van het vrije handelsstelsel. Om zich nog meer de gunst der Westersche mogendheden te verwerven, wist Cavour, toen Frankrijk en Engeland, ongezind om den Czaar meester van Konstantinopel te zien, hunne legerscharen naar de Krim zonden, bij den Koning en de kamer door te drijven, dat een Sardinisch korps met de Britsche en Fransche legers aan den oorlog te Rusland deel nam.

Dit was eene opoffering welke echter ook hare beloening erlangde. Na het sluiten van den vrede vertegenwoordigde Cavour het kleine Sardinie op het Parijsche congres. Hij eischte als vergoeding van oorlogskosten dat men aan Sardinie de hertogdommen Parma en Modena zou afstaan. Dat die eisch niet werd ingewilligd, beteekende op zich zelf weinig en evenmin dat de behandeling der Italiaansche kwestie niet werd toegelaten. Immers Cavour had, behendig gebruik makende van zoo menige verwikkeling, welke struikelblokken opwierp tegen een toenadering tusschen Oostenrijk en Rusland, de Italiaansche zaak met zooveel bekwaamheid en talent bepleit dat hij aller harten daarvoor won, behalve van hen, die Oostenrijks belangen vertegenwoordigden. Nu reeds was iets meer dan de grondslag gelegd van het gebouw hetwelk hem voor de verbeelding stond. De Italiaansche kwestie was gesteld en kon te gelegener tijd weder opgevat worden. Cavour liet dan ook geene gelegenheid voorbijgaan zonder daarvan gebruik te maken voor de bereiking van zijn doel. Gruimen tijd diende daartoe de versterking van Alessandria. Men wekte bij de Italiaansche patriotten het denkbeeld op om honderd stukken geschut daarvoor te schenken, men verklaarde zoo openlijk tegen wien die wapening gerigt was en liet daarbij aan de drukpers zoo groote vrijheid in hare uitingen tegen Oostenrijk, dat de Oostenrijksche gezant zich verpligt zag om zijne passen te vragen en Turijn te verlaten.

In het volgende jaar bragt de expeditie van Pisacane en Nicotera in het koningrijk Napels Cavour nog nader tot zijn doel. Engeland en Frankrijk hadden hunne diplomatieke betrekkingen met het Napelsche hof afgebroken; hunne houding was eenigermate vijandig. Bij den inval van Pisacane werd het Sardinische stoomschip *Cagliari*, waarmede de Mazzinisten hun overtogt hadden gedaan, door een Napelsch oorlogschip genomen en zou als goede prijs behandeld worden. Vermits echter twee Engelsche machinisten met het stoomschip in de magt der Napelschen waren gevallen, achtte Engeland zich in de zaak betrokken. Een bijna zeker uitzigt op eene verwikkeling met Napels, waarbij Engeland en Frankrijk op de zijde van Sardinie zouden staan, kwam Cavour zeer gewenscht voor, maar de Oostenrijksche politiek wist dit echter te voorkomen. Door hare bemiddeling werden zoowel het stoomschip *Cagliari* als de Engelsche machinisten vrij gegeven. Kort daarna deed Cavour een stap, welke bevreemding wekte. Om aan den handel en de politiek van Oostenrijk nieuwe moeijelijkheden te verwekken, stond hij aan Rusland de Darsena van Villafranca af. Dit bevreemdde te meer daar hij in eene circulaire aan de diplomatieke agenten van Sardinie in het buitenland, gedagteekend 4 Maart 1855, had gezegd: »dat Rusland de wereld en vooral de Staten aan de Middellandsche zee van hunne onafhankelijkheid wilde berooven en zooal niet in naam toch faktisch tot zijne vasallen vernederen." Hij verdedigde den maatregel echter daardoor, dat hij het geldelijk voordeel, dat voor het met schulden beladen Sardinie daaruit ontstond, duidelijk aantoonde.

Nu rigtte graaf Cavour zijne pogingen op het sluiten van een bondgenootschap met Frankrijk, dat bij een oorlog met Oostenrijk niet alleen Sardinie in den rug zou dekken, maar zijne legers met die van Victor Emanuel vereenigen. Verscheidene reizen van den minister, onder anderen naar Plombières waar de Keizer der Franschen zich bevond, toonden aan met welk een ijver de onderhandelingen werden voortgezet en welke moeijelijkheden de verwezenlijking van de plannen van Cavour ontmoette. Weinige maanden later verbond prins Napoleon zich met de dochter van Victor Emanuel en het verbond met Frankrijk was tot stand gebragt.

Oostenrijk kon de de steeds toenemende magt en den overwegenden invloed van Sardinie in Italie niet langer dulden. Men herinnert zich zijne vertoogen, de nieuwjaarsrede van keizer Napoleon tot den Oostenrijkschen gezant, de daarop gevolgde diplomatieke onderhandelingen. Onverwacht echter trok Oostenrijk tegen Sardinie te velde, maar weldra ook stond Frankrijk met zijne legers aan Sardinie's zijde. Nog liggen de veldslagen van Magenta, Melegnano en Solferino versch in het geheugen. Zij werden gevolgd door den vrede van Villafranca. Deze streed met de gevoelens van Cavour, want zijne verwachtingen, door Napoleon's gezegde: »Italie moet van de Alpen tot de Adriatische zee vrij zijn" opgewekt werden daardoor te leur gesteld. Hij legde zijne portefeuille neder, maar bleef zijn vaderland met zijn welmeenenden raad ten dienste staan, en hij zag in dien tijd van schijnbare rust veel van hetgeen ontwikkelen, dat hij had voorbereid. Toskane, Parma, een gedeelte der Romeinsche Legatien kwamen onder den scepter van Victor Emanuel. De tegenstand van Rome werd daardoor nog heviger; Cavour kon dit niet rustig meer aanzien en toen de Koning hem andermaal tot voorzitter van den ministerraad benoemde, nam hij zijn zetel weder in. Na dien tijd heeft Garibaldi Sicilie en Napels veroverd, Cialdini voegde nog twee provincien bij het rijk van Victor Emanuel, wien de titel van Koning van Italie werd opgedragen; nog slechts Rome en Venetie zuchten naar vrijheid. Het was Cavour echter niet gegund geheel Italie, zoo als hij wenschte, vereenigd te zien; te midden van zijn werken, terwijl voor hem nog zooveel te doen overbleef, werd hij aan zijn Vaderland, aan zijn Koning door den onverbiddelijken dood ontrukt. Hij had slechts den ouderdom van 51 jaren bereikt.

De graaf Cavour was met een helderen geest begaafd. Hij wist veel en goed te spreken; hij begon met zijne hoorders op de hoogte te bregen van hetgeen hij wilde dat zij weten zouden en eindigde met hen allen te treffen en velen voor zijne overtuiging te winnen. Zijne grootste verdienste bestond in zijne buitengemeene praktische kennis, gepaard met onverzettelijke geestkracht en zelfvertrouwen; wanneer hij middelen vond tot bevordering van de regtstreeksche belangen der natie, dan waren de maatregelen om die ten uitvoer te leggen, ofschoon zij niet altijd even goed verdedigd konden worden, echter zoowel begrepen en deed hij dit met zulk een vasten wil, dat steeds het volk er gemakkelijk gebruik van kon maken. Antonia Gallenga noemt hem in zijne geschiedenis van Piemont: de veelhoofdige, honderdhandige, rusteloze financier, wiens staatkunde zoo is als men kan verwachten van een coalitie (*connubio*) uitgaande van de voornaamste partijen."

Hoezeer hij bij vorst en volk bemind was, blijkt uit de algemeene verslagenheid, welke het berigt van zijn dood te weeg bragt, en uit de hulde hem door Koning en natie gebragt.

Graaf Cavour was de tweede zoon van den markies Michel Benso Cavour. Zij moeder was Adelaïde Suzanna Sellon en behoorde tot eene familie van Geneve. Graaf Camillo bleef ongehuwd. Zijn aanzienlijk vermogen heeft hij vermaakt aan zijn neef, den markies Cavour, lid van den Sardinischen senaat.

CHINA.

Hongkong, 27 Junij. De keizer blijft nog steeds te Zhehol. Zijne gezondheid is door jarenlange uitspattingen geschokt. Welligt is dit de oorzaak zijner doorgaande verwijdering van den zetel des bestuurs. Niets is wenschelijker dan zijn dood als de eenige gebeurtenis waardoor aan de bestaande moeijelijkheden een einde gemaakt wordt. Zijn broeder, prins Kung, in wiens handen de regering zou overgaan, 't zij als regent of als opvolger, blijft nog te Pekin, waar hij in de meest gewenschte verstandhouding staat met de Engelsche en de Fransche ambassade.

De Noordelijke opstand blijft in denzelfden nevel gehuld als waarvan laatstelijk gewag werd gemaakt. De keizerlijke troepen hebben nog eenige voordeelen behaald, en men zegt en 't wordt geloofd, dat San-kolin-sin, het geduchte Mongoolsch hoofd, met een groot leger tusschen de oproerlingen en Tientsin in staat.

De Taiping opstand blijft in den zelfden toestand.

De vaart op de Yangtsze is onderbroken door overstroomingen die de geheele vaart en de rivier gestremd hebben, behalve die der grootere stoomschepen.

De berigten van Hankow zijn niet zeer gunstig. De Canton theehandelaars zijn de vreemden in de nieuwe Congo soorten vóór geweest en hebben bijna alles opgekocht. De invoer is flaauw en alle handelsvertrouwen verdwenen door de nabijheid der opstandelingen. Onder deze omstandigheden, in verband met de Yangtsze, kan gezegd worden dat de handel geknakt is. Evenwel is het nog niet te bepalen wat de inlandsche handel vermag, en waarschijnlijk zal in weerwil van de genoemde tijdelijke storingen, de Chineesche handel uitgestrekt zijn, als de uitweg die voor den handel nu hier open is, hun bekend wordt.

Tientsin is ongetwijfeld een groote markt voor Engelschen invoer, maar gelijk de zaken thans staan is er geen uitvoer te bekomen. Peulvruchten en dergelijke artikelen zijn overvloedig, maar zijn alleen voor den binnenlandschen uitvoer geschikt. Wol en huiden zullen denkelijk verkrijgbaar zijn, wanneer passende overeenkomsten gesloten zullen wezen. Goud was voor lagen prijs verkrijgbaar, naar was ras aan koers onderworpen. Zilver is sedert door vreemden als betaalmiddel bij invoer aangenomen, en in massa naar Shanghae vervoerd.

Het wordt bevestigd dat het geallieerde garnizoen in September Canton zal verlaten. De handel schijnt daar vernietigd. De nieuwe Congo's zullen daar, dit jaar denkelijk voor het laatst worden aangebragt, daar de invloed van Canton, wanneer de vreemdelingen geregeld te Shanghae gevestigd blijven, ongetwijfeld te niet zal gaan. De gemakkelijkheid van communicatie tusschen Hankow heeft de vreemdelingen over 't algemeen verwonderd.

De berigten van Ningpo zijn gekenmerkt door de inpopulariteit der instelling van lord Elgin, d. i. het vreemde customs-inspectoraat. 't Schijnt dat de Chinezen die de gewoonte hadden aangenomen vreemde schepen te huren, weer tot het gebruik hunner eigen krachten terug hebben moeten keeren.

Tien-tsin bloeit zeer. De nieuwe bepalingen voor den handel zijn gepubliceerd. 't Schijnt dat de niet traktaat hebbende mogendheden het privelegie des handels hebben; maar gezagvoerders van schepen, wier vlag niet door een consul is gerepresenteerd, hunne papieren aan het customhouse moeten deponeren. Deze handelsconsulaten zijn karikaturen op het tractaat en een groote onregtvaardigheid voor Britsche kooplieden. Wij merken een vreemden regel in deze handelsbepalingen op, nl. dat de regten op goederen voor zij aan wal gebragt worden betaald moeten worden.

ZEE- EN HANDELSBERIGTEN.

Straat Sunda Doorgezeild.

DATUM.		VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN.		NAAR.
Julij	17	Fransch	Rose Marie [illegible]	G [illegible]	Bordeaux	20 Maart	Batavia
„	18	Engelsch	Lord of the [illegible]	[illegible] Barrett	[illegible]	30 April	Hongkong
„	—	Nederlandsch	Staatsraad v. d. [illegible]	[illegible] Bedmerike	Batavia	17 Julij	Rotterdam
„	19	Engelsch	[illegible]	[illegible] Glass Jr.	Londen	28 April	Shanghae
„	—	Nederlandsch	Maartjen Hillegonda	[illegible] O. Piccart	Hillegonda	12 „	Batavia
„	—	Engelsch	Julius Edouard	[illegible] Leckel	Singapore	30 Junij	Mauritius
„	—	Nederlandsch	Susanna Elisabeth	C. Ouwehand	Newcastle	14 April	Batavia
„	—	Fransch	Auffredy	Poupard	Singapore	[illegible]	[illegible]
„	—	Nederlandsch	[illegible]	G. Geerling	Rotterdam	13 April	Batavia
„	—	Deensch	Manpero	H. C. Reimer	Londen	14 „	Order
„	21	Engelsch	Falcon	P. Maxton	Foochow	12 Junij	Londen
„	19	Nederlandsch	Welvaart	J. N. Mooi	Amsterdam	9 April	Batavia
„	—	Engelsch	Thames	Wm. Andrew	Swansea	14 „	Singapore
„	21	„	Gwalior	G. Thomson	Londen	16 Maart	„
„	—	Amerikaansch	Kremlin	F. Johnson	Shields	14 April	Shanghae

Aangekomen schepen te *Batavia*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN.		AGENTEN.
Julij	20	Nederlandsch	bark	Kiandra	W. C. Pfister	Japan	22 Mei	Metzendorff, Wilmans, Ruijs & Co
„	—	Ned. Indisch	„	Oen Goan	Tio Diantjien	Riouw	— Junij	Gezagvoerder.
„	21	Nederlandsch	„	Arlequin	H. Singer	Rotterdam	2 April	Busing, Schröder & Co.
„	—	„	„	Graaf Dirk III	C. J. Rotgans	„	1 „	Schimmelpenninck & Co.
„	—	„	„	Maria Hillegonda	H. O. Piccardt	„	11 „	J. Cesard & Co.
„	—	„	„	Christiaan Huijgens	J. van Katwijk	Amsterdam		B. Kopersmit & Co.
„	—	„	„	Susanna en Elisabeth	C. Ouwehand	Rotterdam	14 „	G. Ruijs & Co.
„	—	„	„	Fulgerstein	G. Geerling		12 „	van Ommeren, Rueb & Co.
„	—	Hanoversch	schip	Kronprinz Ernst August	P. C. Wilder	Liverpool	24 Maart	J. F. van Leeuwen & Co.
„	—	Engelsch	bark	Leonidas	P. J. Allasdijce	Makasser	11 Julij	Hunter, Houghton & Co.
„	—	Fransch	schip	Rose Maria Louise	Garnau	Bordeaux	7 Maart	J. Cesard & Co.
„	—	Ned. Indisch	bark	Justina	Tjoa Tjeutjoan	Palembang	6 Julij	Coulster
„	—	„	„	Fuid Alim	Sech Labbal	Makasser	11 „	
„	22	Nederlandsch	schip	Ternate	T. Cars	Panaroekan	16 „	van Ommeren, Rueb & Co.
„	—	„	bark	Nederland	J. van Breen	Rotterdam	13 April	J. Cesard & Co.
„	23	„	„	Welvaart	J. N. Mooi	Amsterdam	7 „	Paine, Stricker & Co.
„	—	„	„	Vice Admiraal Gobius	A. van Duijn	Rotterdam	— „	Landberg, Bezoet de Bie & Co.
„	—	„	„	Van der Palm	C. Markus		13 „	van Ommeren, Rueb & Co.
„	—	Ned. Indisch	„	Kalimantan		Banjermassing	4 Julij	Coulster
„	—	Nederlandsch	bark	Concurrent	A. van der Harst	Rotterdam	22 April	
„	—	Engelsch	schip	Meijester	J. Jones	Glasgow	2 „	Maclaine, Watson & Co.

Vertrokken schepen van *Batavia*.

DATUM		VLAG		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR.
Julij	21	Nederlandsch	bark	Alblasserwaard	F. J. D. E. von Lindern	Tagal
„	—	„	„	Souburg	M. W. Zwart	Nederland via Wijnkoopersbaai
„	—	Ned. Indisch	„	Tartar	Lim Kiangkong	Pecalongan via Tagal
„	—	Bremer	„	Energie	J. H. Meijer	Soerabaija
„	22	Nederlandsch	schip	Catharina Maria	F. R. Oomkens	Pasaroean
„	—	„	bark	Quatrebras	H. Nieuwenhuijs	Soerabaija
„	—	Fransch	schip	Nicolas Cezard	Morgueteau	Samarang
„	—	Gouv	stooms.	Java	H. F. Bernoster	Banjermassing
„	—	Ned. Indisch	„	Prins van Oranje	J. Prins	Banj. via Samarang en Soerabaija
„	23	Nederlandsch	bark	Elize Henriette	P. J. Deterding	Amsterdam
„	—	Ned. Indisch	stooms.	Makasser	W. A. J. Kuller	Padang
„	—	„	bark	[illegible]	T. A. P. Wentholt	Samarang
„	24	Zweedsch	brik	[illegible]	L. E. Geerts	Indramajo

In lading liggende schepen te *Batavia*.

VLAG		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	brik	Koerier*	T. J. Rotgans	Amsterdam	B. Kopersmit & Co.
„	bark	Vriendentrouw*	D. Grevelinck		„
„	„	Jan Daniel	Zweede	Nederland	Metzendorff, Wilmans, Ruijs & Co.
„	„	Kiandra*	Pfister	Nederland	„
„	schip	Staatsraad van Ewijck*	F. de Winter	Samarang	Maclaine, Watson & Co.
„	bark	Susanna en Elisabeth	Ouwehand	Samarang en Soerabaija	
„	„	Com. der Koning van der Heim	van Zanten		Landberg, Bezoet de Bie & Co.
„	„	Hercules	J. F. Deterding	Soerabaija	Paine, Stricker & Co.
„	schip	Metalen Kruis	Zuurdeeg		„
„	„	Rotterdam	H. Poort		Reynst en Vinju.
„	schip	Noach	P. Wierikx	Cheribon	J. F. van Leeuwen & Co.
„	bark	Canton	Kettler	Rotterdam	Busing, Schröder & Co.
„	„	Pegasus	Mauuourij	Amsterdam	
„	bark	Fortuna	de Ligny	Samarang en Soerabaija	van Ommeren, Rueb & Co.
„	schip	Ternate	T. Cars	Nederland	„
„	bark	Fulgerstein	G. Geerling	Nederland	„
„	schip	Princes Amalia	L. W. van Rijn van Alkemade		J. Cesard & Co.
„	„	Nederland	J. Hoekstra	Soerabaija	Hauser en Schuurman.
„	bark	Graaf Dirk III	C. F. Rotgans		Schimmelpenninck & Co.
Ned. Indisch	schip	Maria Henriette*	J. Winter	Samarang	B. Kopersmit & Co.
„	bark	Kim Tianghoat*	Tan Hektjoan	Cheribon en Riouw	Coulster
„	„	Teksing*	Lie Tjato	Samarang en Banjermassing	„
„	brik	Noor Hassim*	Said Moh. Madehie	Soerabaija	„
„	bark	Justina*	Tjoa Tjeutjoan		„
„	„	Johanna*	A. Tholen		P. Landberg en Zoon.
„	schooner	Anna Margaretha*	C. M. van Nooijen		„
„	bark	Borneo*	Goei Bingkiat	Banjermassing via Cheribon	B. J. Jacobs.
„	„	Faid Alim*	Sech bin Lachboe		
„	„	Waterloo*	M. Pauline		Paine, Stricker & Co.
Engelsch	brik	J. C. Ross*	Ballard		Wilson & Co.
„	bark	Gorrilla*	J. Chuseman	Cocos Eilanden	
„	„	Seaporth*	J. C. Bloomfiete	Soerabaija	Busing, Schröder & Co.
„	schip	Ommega*	J. G. Ballingace		„
„	bark	William Simpson*	Splatt	Londen	Martin, Dyce & Co.
„	„	Leonidas*	Allardijce	Sijdney	Hunter, Houghton & Co.
[illegible]sisch	schip	Ferdinand Brumm*	Voss	Amsterdam	Busing, Schröder & Co.
[illegible]ansch	„	Cecrops*	Davidson		Maclaine, Watson & Co.
[illegible]rikaansch	„	Cromwell*	Symes		Dümmler & Co.
[illegible]mburg	„	Ocean*	Hadsen	Hamburg	Metzendorff, Wilmans, Ruijs & Co.
„	bark	Malacca*	Steltjes		
[illegible]noover	schip	Kronprinz Ernst August*	P. C. Wilder	Soerabaija	J. F. van Leeuwen & Co.

Aangekomen schepen te *Samarang*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	DATUM.		VAN.
Julij	11	Ned. Indisch	bark	Padamaran	Sech Basoai	4	Julij	Pamakassan
„	—	„	stoomb.	Ounarang	S. van Hulstijn	10	„	Soerabaija
„	12	„	bark	Liang Goan Zephijr	Goei Potjoau	—	„	Tagal
„	15	„	„	Kalimantan	Lie Oentat	4	„	Banjermassing
„	16	„	stoomb.	Batavia	G. A. Neije	15	„	Soerabaija
„	—	„	„	Koningin der Nederlanden	E. Lewis	—	„	Batavia

Vertrokken schepen van *Samarang*.

DATUM		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR
Julij	11	Ned. Indisch	bark	Hindostan	Sech Almakhoer	Grissee
„	12	„	„	Tik Sing	Sie Tjatt	Batavia
„	—	„	stoomb.	Ounarang	S. van Hulstijn	„
„	13	„	bark	Arief Banjerman	Mohamat Arip	Banjermassing
„	—	„	schoen.	Bintang Toedjoe	Tan Hing	Indramaijoe
„	15	„	bark	Wilhelmina Cox herdd. Hong Liong	F. H. Reisiger	Soerabaija
„	17	„	schoen.	de Haai	Tjia Tjing King	Batavia
„	16	„	stoomb.	Batavia	G. A. Nije	„
„	—	„	„	Koningin der Nederlanden	E. Lewis	Batavia

In lading liggende schepen te *Samarang*.

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Ned. Indisch	bark	Kim Hin Soen	Goei Bokking	Riouw en Singapore	Gezagvoerder
„	„	Bintang Anen	J. Steendam		„
„	„	Fat Sel Moeliwak	Mohamat Trang	Banjermassing	„
„	„	Liang Goan Zephir	Goei Patjoan		„
„	„	Kaliemantan	Lie Oentat		„

Aangekomen schepen te *Soerabaija*.

DATUM		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN	GEZAGVOERDERS.	VAN
Julij	12	Ned. Indisch	bark	Al Alowie	Sech bin Smeer	Balie
„	—	„	stooms.	Menado	Conteron	Batavia
„	13	Nederlandsch	bark	Margaretha Johanna	K. L. Verschuur	„
„	15	Ned. Indisch	„	Fathool Salam	Aboe Bakar	Padie
„	—	„	„	William	A. N. de Jong	Samarang
„	—	Engelsch	„	Mahmood Sunidanip	R. Lamb	Singapore
„	16	Ned. Indisch	stooms.	Ambon	W. Vogel	Macasser
„	17	Z. M.	„	Het Loo	W. C. Klio	Ternate en Amboina

Vertrokken schepen van *Soerabaija*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR
Julij	12	Ned. Indisch	bark	Selas	Sech Bahtjardans	Banjermassing
„	—	„	„	Fathool Wadoet	Sech Salim bin Moht. Alhadat	Bima
„	—	„	„	Chasien	Kamaralie	Panaroekan
„	—	„	„	Badrethool Djamiah	Abd. Ganie	Poeloiant
„	—	„	„	Balbeen	Abd. Rachman	Banjermassing
„	—	Nederlandsch	„	Reina Hendrik	J. Verloop	Nederland via Proboling
„	—	„	„	Henriette	G. J. Gerrits	Borneo (Pontianak)
„	—	Ned. Indisch	„	Scotch Lassie	J. Kenedy	Bali
„	14	„	„	Jordool Bahie	Said Assegaf	Sumbawa
„	—	„	„	Bintang Tjaigoan	Ong Kanghan	Bali
„	—	„	stooms.	Banda	A. A. Conteron	Molukkos
„	—	„	„	Batavia	G. A. Neije	Samarang
„	15	Engelsch	bark	Spitfire	A. Griffen	Bali
„	—	Nederlandsch	„	[illegible]	H. J. Haverbult	Ned. via Besoeki en Sam.
„	—	„	„	Gallile	T. C. H. Kock	Ned. via Pasoer. en Probolingo
„	17	Ned. Indisch	„	Machmoedi	Said Hassim bin Salim Segaf.	Sumbawa
„	—	„	„	Saijan Masheor	Moht. Hoesoen	„

In lading liggende schepen te *Soerabaija*.

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	bark	Sicilie	Schol	Macasser	J. F. van Leeuwen & Co.
„	„	Maasstroom	Mellema	Nederland	„
„	„	Rhijnvis Feith	Lammerts	Onbepaald	Fraser, Eaton & Co.
„	„	Celebes	Reuvenkamp Gille	„	„
Engelsch	„	Souvereign	Hellisson	In Lossing	„
„	„	Launceston	Hettes	Onbepaald	„
Nederlandsch	„	Stad-Zierikzee	Klein	Rotterdam	B. Kopersmit & Co.
„	„	Waalstroom	Mellink	Nederland	Schimmelpenninck & Co.
„	„	Hendrika	Pomme	„	„
Ned. Indisch	„	Helen Louisse	Mellinger	Grissee	Adam & Co.
Nederlandsch	„	Batavier	Pfeiffer	Amsterdam	Mc Lennan & Co.

Aangekomen schepen te *Pasoeroean*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN
Julij	13	Nederlandsch	bark	Alcor	F. J. van Oppen	Soerabaija
„	14	„	schip	Nederland en Oranje	L. F. van Ruijven	Probolingo

In lading liggende schepen te *Pasoeroean*.

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	schip	Alcor	F. J. van Oppen		
„	„	Nederland en Oranje	L. F. van Ruijven		

Aangekomen schepen te *Tagal*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Julij	9	N. I.	schoen.	Louisa	Lim Boengiok	Samarang
„	10	„	bark	[illegible]	Tan Goatsan	„
„	—	„	schoen.	Padang	[illegible]	„

Vertrokken schepen van *Bantam*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Julij	17	N. I.	bark	Alrachmanie	Mohamat	Banka

Aangekomen schepen te *Cheribon*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Julij	12	Ned.	bark	Alnoer	Said Hoessin	Batavia
„	—	„	„	Sara Leonora	Schuemer	Samarang
„	13	„	schoen.	Blinjoe Sri Bollan	Tan Hientjang	Batavia
„	—	„	bark	Tasiekan	Tan Hauwking	„

Vertrokken schepen van *Tagal*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Julij	8	N. I.	schoen.	Louise	Lim Boengiok	[illegible]
„	10	„	bark	Liang Goan Zephir	[illegible]	[illegible]
„	—	„	„	Nawan Eljoesoer	[illegible]	[illegible]
„	—	„	„	Inggoan	[illegible]	[illegible]
„	11	„	schoen.	Padang	[illegible]	[illegible]
„	—	„	bark	Inglie	[illegible]	[illegible]
„	12	„	„	Esparanza	Tjoa [illegible]	[illegible]

Aangekomen schepen te *Amboina*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Junij	1	N. I.	stooms.	Menado	Conteron	[illegible]
„	14	„	schoen.	Clipper	Eschauzier	[illegible]
„	16	„	„	Frederika	Sja [illegible]	[illegible]

Vertrokken schepen van *Amboina*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Junij	2	N. I.	stooms.	Menado	Conteron	Ternate
„	3	„	brik	Carolina Amelia	de Vos	Macasser
„	17	Z. M.	stooms.	Cit. v. Antwerpen	[illegible]	[illegible]
„	19	N. I.	bark	Atidjatoor Rachman	Sech [illegible]	[illegible]
„	22	„	schoen.	Clipper	Eschauzier	[illegible]

Schepen in lading.

Naar	TE AMSTERDAM.
Batavia	Jacoba en Christina. — [illegible]
„	Theodore Mathilde. — [illegible]
„	Josephia Louisa. — [illegible]
„	Nicolaas Witsen. — de [illegible]
„	Rijnbrand. — Lange
„	Zeenymph. — Grandt van [illegible]
„ en Samarang	Elisabeth. — Sadel
„ en „	Bellatrix. — Stolburg
„ en Soerabaija	Vertrouwen. — de Vos
„ en „	Julia Claire. — van Oosteroom
„ en „	Jacoba Cornelia Clasina. — Delclisur
Batav., Samar. en Soerabaija	De Zwaan. — van [illegible]
Soerabaija en Macasser	Elisabeth en Jacoba. — Lucas
„ en „	Batavia. — van Dolder
„ en „	Electra. — Wegman
„ (direct)	Alida. — Kievit
Samarang	Petronella Catharina. — van der Veen
Padang	Princes Amelia. — Groeneveld
Singapore (direct)	[illegible]. — Driest
Kanagawa	Anna Maria Wilhelmina. — Sontag Winkler
Singapore, Decima en Kanagawa	Willem Eggers. — Faber
Kaap de Goede Hoop	Zaanstroom. — Schaap

Naar	TE ROTTERDAM.
Batavia	Kortenaar. — Glazener
„	Anna. — Bok
„	Anthonij van Hoboken. — Hazewinkel
„	Pieter Schoonmakers. — van Varelen
„	Scheveningen. — Van der Velden
„	Hendrik Ido Ambacht. — Bijl
„	Eva Johanna. — van Bochove
„ en Samarang	Geradus Jacobus. — Kilian
„ en „	Hendrika. — van Aalburg
„ en „	Johanna Maria. — Dam
„ en Soerabaija	Antonia Petronella. — Voorzanger
„ en „	Twee Gezusters. — Bergman
„ en „	Argo. — van Toutem
„ en Panaroekan	Cornelis Anthonie. — Reynders
„ en Nagas. (na arrivement)	Ceres. — Demmers
Java	Salatiga. — Biesthorst
Samarang	Jeannette en Cornelia. — Verhoeven
„	Zwerver. — Franzen
Macasser	Wilhelmina. — Ditmers
Singapore en Hongkong	Jan van Galen. — de Boer
Melbourne en Sydney	Isaac da Costa. — Löschen
„ en „	Emilie. — Bruynseels
„ en Geelong	Brederode. — Kruymel
Geelong	Jacobus. — van Loon

Vrachten.

Van Nederland naar	Batavia	ƒ 20	à	—
„ „	Samarang	„ 25	„	30
„ „	Soerabaija	„ 30	„	35
„ „	Singapore	„ [illegible]	„	45
„ „	Macasser	„ 50	„	—
„ „	Padang	„ 50	„	60
„ „	Hongkong	„ 55	„	60
„ „	Kaap de Goede Hoop	„ 50	„	[illegible]
„ „	Japan	„ 80	„	—
„ „	Batavia in steenkolen	—		—
„ „	Australie	£ $2^3/_4$	à	£ $2^7/_8$ p. ton.
Engeland	Australie	„ $3^1/_4$	à	„ [illegible]
„ „	Singapore	„ 2	à	„ [illegible]
„ „	Java	„ $2^1/_4$	à	„ [illegible]
„ „	China	„ 3	à	„ $3^1/_4$

Bevrachting der Ned. Handel-Maatschiapp

De N. H. M. heeft voor de vracht naar Macassar en terug (zie vorig No. aangenomen het schip Tasmania, Kapt. Jonker, groot 203 gemeten lasten, tot de ingeschreven vracht van:

f 24	per ingenomen	last	naar Macassar	direkt,	
„ 29	„	„	„	id.	via Batavia,
„ 104	„ uitleverend	„	van Macassar	direkt,	
„ 109	„	„	„	id.	via Java.

Veilingen van Schepen en Scheepsparten.

1861.		Gebouwd Anno:	Gem. Last.
	Te Amsterdam.		
10 Junij	Argonaut. — Carst	1858	205

Geveilde Schepen en Scheepsparten,

1861		Gebouwd Anno:	Gemeten Lasten	Opbrengst.
	Te Dordrecht.			
24 Mei	Jan Schouten. — J. Cooning Meijer	1853	381	*f* 540 00 verk
	Te Amsterdam.			
27 „	Soloo. — van der Meulen	1843	349	„ 18100 „
	2/32 Johanna Maria Christina. — Gorter	1841	537	1020 opg.
	4/40 Zaanstroom. — Schaap	1854	324	niet geveild.
	2/38 Estafette. — Oepkes	1852	224	„
	2/20 Wilhelmina. — van Dale	1857	261	*f* 5901 opg.
„	Anna en Helena. — Don	1835	125	„ 6900 verk.
	Te Rotterdam.			
4 Junij	IJssel. — Maarschalk	1841	291	„ 13000 „

Handelsberigten.

TE AMSTERDAM EN ROTTERDAM.

VAN 25 MEI TOT 8 JUNIJ 1861.

Slot.

SPECERIJEN. Geheel verlaten.

De voorraad van specerijen bij de N. H. M. bedroeg op 31 Mei van dit en de drie voorafgaande jaren:

	Noten.		Foelie.		Nagelen.		Kaneel.	
1861.	2091	Vaten	692	Vaten.	1059	Vaten.	2636	Fard.
1860.	1774	„	700	„	330	„	2306	„
1859.	1613	„	376	„	—	„	2806	„
1858.	1551	„	467	„	1070	„	1736	„

Van Peper komen te Amst. op 25 Junij, 2854 bn. Zwarte en 51 bn. Witte, ex Johanna Catharina, Sylo en Otto in veiling.

DROOGERIJEN. Camphor. Tot 140 cs. werd Japansche en tot 138 cs. Chinesche betaald, beide zonder conditiën en is tot deze prijzen moeijelijk iets meer te vinden. — Cassia Lignea blijft op 55 cs. te verkoopen. — Cassia Vera goed grijs op 18 cs en mooi geel op 25 à 35 cs. naar kwaliteit te plaatsen; ordinaire kwaliteit onverkoopbaar. — Cubeben wordt op 87 à 88 cs. gehouden, doch moeijelijk daarvoor te plaatsen. — Gum Damar. Voor prima blank en zuiver zou 26 à 27 cs. te bedingen zijn. — Gum Elastiek blijft wijkende; tot *f* 78 en laatstelijk tot *f* 75 werden eenige partijen afgedaan; de meeste verkoopers houden op *f* 80 en hooger. — Gutta Percha. Onvervalschte en zuivere kwaliteit is 90 cs. waard, met afdaling tot 75 cs., 50 cs. en lager naar gelang der meer of mindere afwijking en kwaliteit. — Lange Peper. Tot 16 cs. zou men koopen; de attentie voor dit artikel is gering. — Sago en Sagomeel behoudt eene waarde van *f* 8 à *f* 9. — Was, Japansche. Tot de laatst besteedde prijzen van *f* 36 en *f* $36^{1}/_{2}$ voor prima en *f* 34 en $34^{1}/_{2}$ voor mindere kwal. zou verder te plaatsen zijn. — Bindrotting. Banjermasing tot *f* 7 à *f* 9; Padang *f* 6 à 7, goed te verkoopen. — Schildpad, met verdere vraag op *f* 9 à 10. — Paarlmoerschelpen. Tot 85 cs. zou goede echte Makasser te plaatsen zijn.

Op 26 Junij aanst. is er eene belangrijke particuliere veiling aangeslagen.

VERFWAREN. Indigo. Met zeer levendigen handel. Sedert het vorig berigt werden 150 kn uit de laatste veilingen afkomstig en 46 kn. bij particulieren tot zeer vaste prijzen afgedaan. Algemeen wordt 20—25 cs. avans op de veilingsprijzen besteed. Met drie schepen zijn thans bij particulieren weder ca. 250 kn. aangevoerd, die spoedig gelost en aan de markt gebragt zullen worden. — Cochenille zonder handel. — Sapan- en Kadranghout is alleen bij kleinigheden tot de noteringen te plaatsen. — Kurkuma steeds gedrukt en zonder handel. — O. I. Salpeter. Geheel onveranderd.

HUIDEN. De N. H. M. verkocht op 3 Junij te Rott. bij inschrijving, tot onbekend gebleven prijzen.

1800 en 350 Java Buffel en 2 do. Runder, ex Duiveland, en 376 Padang Buffel en 842 do. Runder, ex Mary en Hillegonda.

Te Rotterdam werden 900 Java Buff. en 1338 do. Runder, ex Tonia, en 2367 do. Buffel en 166 do. Runder ex Tolleus, tot geheime prijzen afgedaan.

METALEN. De stilte in Banca Tin bleef voorduren, en liepen de prijzen dientengevolge weder iets terug. Tot *f* $74^{1}/_{2}$ en *f* 74 hadden eenige omzettingen voor dadelijke behoefte plaats; tot laatstgenoemden prijs blijft verder te koop.

Lood zonder verandering. — Door de N. H. M. zullen tegen 20 Junij bij inschrijving worden aangeboden 500,000 Ko. oude koperen Ind. Munt, op gelijke voorwaarden als de vroeger aangeboden partijen.

RAAPOLIE. Op 3 Junij werd te Amst. in veiling gebragt eene partij van 60 Ned. Vaten Japansche Raapolie, via Java aangevoerd en eenigzins zuurachtig, waarvoor men van *f* $37^{1}/_{4}$ tot *f* $38^{1}/_{4}$ per Ned. Vat. fust inclusive, besteedde.

WOL. Geene aflooningen vonden hierin plaats. Bij de N. H. M. zijn te Rott. 840 bn. Kaap-Wol aangebragt per Danube.

Van Sydney- en Port-Philip-Wol is de voorraad zeer gering.

De prijzen zijn aldus aan te nemen:

Kaap-Wol van Algoabaai, fleece 1a. 210 à 230 cs.; do. middel 180 à 205 cs.; do. ordinair of slecht geconditionneerd 150 à 175 cs.; scoured 1a. 215 à 235 cs.; do. middel 180 à 210 cs.; handwashed 160 à 170 cs.; grease (vet) 100 à 125 cs.

Sydnye-Wol, fleece 215 à 330 cs.; scoured 220 à 375 cs.

Port-Philip-Wol, fleece 210 à 320 cs.; scoured 280 à 360 cs.

ARAK. Te Amsterdam zijn afgedaan: 50 leggers Soerabaija, ex Joan Melchior Kemper, tot om de *f* 115, en 65 do. ex Jacoba Christina, tot onbekend gebleven prijs.

De stemming is gedrukt.

Per Louise Kroonprinses van Zweden, werden te Rott. 50 leggers aangevoerd. Verdere aanvoeren hebben er niet plaats gehad.

Marktprijzen.

TE BATAVIA, DEN 17 JULIJ 1861.

BENAMING DER GOEDEREN.	PRIJZEN VAN	PRIJZEN TOT	AANMERKINGEN.
Arak Batavia .... ℔ legg.	47.50	55.—	afgedaan tot not.
Casia, Vera	....	....	niet aan de markt.
Cochenille	....	....	Idem.
Cubeben	60.—	....	te Sam. afg.
Foelie N°. 1 Benkoelsche	50.—	....	weinig vraag.
Gom Elastiek .... ℔ pic.	72.—	75.—	verkoopen.
„ Benzoin	35.—	65.—	geen transactien.
„ Dammar .... ℔ pic.	24.—	....	eenige vraag, afged.
Gutta Percha	....	....	niets op de plaats.
Huiden, Koe	3.—	4.—	weinig gezocht.
„ Buffel .... ℔ st.	3.50	4.50	afgedaan.
Indigo	4.20	4.30	Sam. afgedaan.
Japan Boomwas	44.—	....	op vendutie
Kampher, Japan... per Balie.	....	....	niet voorhanden.
Klapper Olie	22.—	23.—	verkoopen voor cons.
Koffij, Java	34.—	....	verkocht.
Padang	....	....	niet voorhanden.
Koeer, Japansch	80.—	....	nom. zonder voorr.
Kruidnagelen .... ℔ pd.	....	....	niet voorradig
Notenmuscaat No. 1 Benk.	70.—	....	geene omzettingen.
Peper, zwarte	17.—	19.—	besteed.
„ witte	35.—	....	zonder vraag.
Rotting, Banjermassing	7.50	8.—	lusteloos.
„ Padang	5.—	......	aangeboden
Rijst, Indramaijoe met zakken.	....	....	niet ter markt.
„ Witte Batavia 1e kwalit.	150.—	165.—	geringe afdoening.
„ „ „ 2e „	135.—	145.—	„ „
„ Carga	110.—	120.—	„ „
Sandelhout	....	....	niet voorradig.
Sapanhout, Manila in Entrep.	6.—	....	nominaal.
„ Java .... ℔ pic.	3.—	3.50	niet gewild.
Suiker No. 16	....	16.—	afgedaan
Tabakbladeren	....	....	niet aan de markt.
Tamarinde	6.—	....	geen omzettingen.
Tin	86.—	....	weinig voorraad
Was, Timor	190.—	....	met minder vraag.

[1]) Bengaalsche *f* 185,— ℔ picol, gewild.

TE SAMARANG, DEN 19 JULIJ.

Koffij *f* $38^{5}/_{8}$, op levering geboden
Suiker N°. 16, *f* 15 75 op levering, geboden *f* 16.— gehouden.
Indigo, *f* 4.30, afgedaan.
Koehuiden, *f* 65,— ℔ kodie, naar gewigt.
Buffelhuiden, *f* 50,— ℔ kodie.
Staart Peper *f* 66 @ 67.—
Rijst ordinair wit *f* 160 @ *f* 170.— } ℔ koijang @ 28 pik. zonder zakk.
„ carga, *f* 140 @ *f* 150.— }
Klapper Olie, *f* 28,—
Katjang „ „ 29,—
Rotting *f* 8 —
Kadjang Matten, *f* 8,—

Wisselkoers.

Op Holl. 99%.

TE SOERABAIJA, DEN 18 JULIJ.

Suiker No 16 ℔ pic. *f* $15^{3}/_{4}$ Nominaal.
Koffij ℔ pic. 36,—
Rijst (carga) ℔ koijangs *f* 125—
„ (witte) „ „ „ 150—
Arak ℔ legger Nominaal.
Wisselcoers $99^{1}/_{2}$%.

TE PASOEROEAN, DEN 17 JULIJ.

Suiker, No. 16, Nominaal, *f* $15^{3}/_{4}$ voor goede kwaliteit geboden.
Rijst (witte) ℔ koyang *f* 200,—
Id. (carga) ℔ koyang *f* 180,—
Olie (Klapper ℔ pic. *f* 35,—
Id. (Katjang) ℔ pic. *f* 25,—
Wisselkoers, pari.

Restant Producten in 's Lands Pakhuizen,
Op den 17 Julij 1861.
138,—37 pic. suiker oogst 1860.
822,—30 „ „ „ 1861.
45,484—78 „ koffij, „ 1860.

TE MAKASSER, DEN 15 JULIJ.

Was Timor, *f* 155,— @ *f* 165.
„ Andere soorten, *f* 100,— @ *f* 130.
Rotting, *f* 5,50 @ *f* 6.
Koffij, Bonthain *f* 33.— @ *f* 34.
„ Boni, *f* 32,— @ *f* 34.
Suiker, (witte) no. 16 *f* 16,—
Noten Wilde, *f* 16,50 @ 16,75.
„ Amboina *f* 29, @ *f* 30.
Rijst Bali, *f* 5 @ *f* 5,25
„ Maros, *f* 5,— *f* 5,50.
Gutta Percha, *f* 60 — @ *f* 85,—
Sandelhout, *f* 16.— @ *f* 17,
Schildpad *f* 400.— @ *f* 1100,—
Paerlemoer, Schelpen *f* 76,—
Katjang Idjoe, *f* 4.— @ *f* 5.—
Tripang *f* 10.— @ *f* 100,—
Masoe. *f* 20.— @ *f* 25.—
Lamp-olie, *f* 20.—
Braad-olie *f* 26.—
Kaneel Wilde, *f* 5.— @ *f* 6,—

Specie.

Oude ducaten, *f* $7^{1}/_{2}$
Nieuwe „ *f* $6^{3}/_{4}$.—
Gouden tientjes, *f* $10^{1}/_{2}$, @ *f* $10^{3}/_{4}$.
Sovereigns, *f* $13^{1}/_{2}$
Spaansche en Mexikaansche Dollars, *f* 2,65 @ *f* 2.75.

Wisselkoers.

Op Holland, 99 @ 100
„ Singapore, *f* 2,75
„ Java, pari.

Handelsberigten.

AAN- EN UITVOER TE BATAVIA,

VAN 17 tot 21 JULIJ 1861.

Aanvoer.

Van Rotterdam per Ned. schip *Rotterdam*, gez. H. Poort,
agt. Reynst en Vinju.

2000 keld. genever, 100 vs. boter, 200 ps. arak leggers, *Agenten*.
15 kt papier enz., *G. Kolff en co*
5068 stav 95 stukk. ijzer, 300 vs. staal, 3 kt. leder en parapluien, *C. Bahre en G Kinder*.
1 dorsch machine, 1 kt. assen, 2 boss. koppen, 1 kt. provisien, *van Eck en co*
5 kt. wijn, *Brest van Kempen*.
80 coll manufact., *van Ommeren, Rueb en co*.
4 kt. diversen, *Akkermans*
$62/_{2}$ pijp genever, $42/_{1}$ en $125/_{4}$ vn. spek, $78/_{1}$ en $78/_{2}$ en $156/_{4}$ do. vleesch, 20 vs saucijsen, 20 do pekelworst, 20 do. rookworst, 20 do roipens, 10 do. ger spek, 50 kt. bier, 24 do. likeuren, *Metzendorff, Wilmans, Ruys en co*.
6 coll manufact., *Niederer en co*
9 kt. kramerijen, pendulen en speelgoed, *J. Cezard en co*.
1 kt wijn, *Order*.
7 kt. wijn, *Ekkhout*.
10 vn. gez. spek, ...
$10/_{2}$ vn. gez. spek, ...
$10/_{4}$ vn. gez. spek, ...
2 kt. meubelen, *Lucas*.
153500 ps. metselsteenen, 25 kt. opium, *N. H. M.*

Van Amsterdam per Ned. bark *Pegasus*, gez. Mannourij,
agt. Busing, Schröder en co.

270 mann. steenen, 1 bl. dekens, 50 pakk. garens, 586 coll. manufact., *Busing, Schröder en co*.
11 coll medicijnen, *Goring en co*.
25 kt. provisien, *van Riet en ter Gouw*.
18 pakk hooi, *John Pryce en co*.
2 kt medicijnen, *Schröder en co*
11 coll. medicijnen, *Specht Grijp*.
1 kt. manufact., *van Riet en co*.
2 kt. wagenbussen, *Order*
1 kt parfumerien, 8 do glas en aardewerk, *Gebr. Roselje en co*.
1 kt. medicijnen, *Schimmelpenninck en co*.
1 kt. boeken, *Cassalette en co*.
5 bn. manufact., 8 kt. eau de cologne, *Pandel en Stiehaus*.
20 vs. specie, *N H M*
41 kt. provisien, 250 vs verfwaren, 2 kt. laken, 102 coll. manufact., 250 vs. staal, 68 coll. kramerijen, 7 do. staalwerk, 2 do kop. spijkers, 2 do pennen, 52 do aardewerk, 20 do. instrumenten, 85 do. manufact., *Engelhard en co*.
50 kn. en 45 bn. manufact., 1 do. kaarten, 1 do. wagenpassement. 3 do. boeken, 2 do. papier, 6 kn. galon, *B. van Leeuwen en co*.
66 coll. manufact., *Tolson, Hunt en co*.
4 kt. manufact., 150 vs. boter, *E. Moormann en co*.
15 kt. provisien, *van Ommeren, Rueb en co*.
2 kt. tabak, 4 do. papier, *B. Kopersmit en co*.
3 kt. medicijnen, 50 do. lood, *Haager en Schuurman*.
50 kn. kaarsen, 100 bn. drills, *Metzendorff, Wilmans, Ruys en co*.
27 kn en 20 bn. manufact., 150 vs loodwit, *G Buijn en co*.
10 kt papier, 1 do. hammen, *Gumprich en Strauss*
100 hammen, 170 mand. en 125 kt. bier, 87 kt., 19 coll. provisien, 80 do. was kaarsen, 200 vs. boter. 1 kt. uurwerken, *Winsser, de Lange en co*.
25 kn. bier, *Haager en Schuurman*.

Van Nederland per Ned. schip *Nederland*, gez. Hoekstra,
agt Haager en Schuurman

30/m metselsteenen, 201 vs. spijkers, 18 ks. bladkoper, 200 vs. zwd. staal, 25 kt. bier, *Haager en Schuurman*.
2 ps. gouden specie, *Tiedeman en van Kerchem*.
1 kist souvereigns, *Java bank*.
1 pak. specie, 2 kt manufact., *Arnold en Zonen*.
5 kt meubelen, *Nolthenius*.
30 kt en 37 coll. manufact., *B Kopersmit en co*.
1 ijzeren plaat, 2 four., 1 cijlinder, 2 onder do., 3 kn. machinerien, *Dümmler en co*
40 bn. zakken, 1 kt. boeken, *Heckler*.
26 kist. ..., *Wehry Wille en co*.
100 mand. bier, *W Cores de Vries*.
170 mand. bier, *Winsser, de Lange en co*.
7 kn meubelen, *Gebr. Roselje en co*.
2 kn. meubelen, ...
28 kn. geweren, 100 coll. manufact., *Busing, Schröder en co*.
170 marmeren, steenen, *Order*.
13 kn garens, 50 coll. manufact., *Metzendorff, Wilmans, Ruys en co*.
43 kn dranken en spiegels, 110 ks. likeur, 30 do spiritus en bitter, 168 coll. en 4 kt manufact., 6 do. papier, *B. Kopersmit en co*.
7 coll. lampen, *Arnold en Zonen*.
10 kt. hardsteen,
40 kn gedr. vruchten, 2 do. vermicellie, 6 do. chocolaad, 1 do. mosterd, $25/_{2}$ pijp bier, 2 kn ger. vleesch, 35 do. shirtings, *G. Buijn en co*.
10 hammen, 4 kt. provisien, 7 do servetgoed, 2 do. manufact., 2 do. pantoffels, 10 ijzeren kettingen, 2 dorsch. machines, 2 kn. werktuigen, 10 ps. vliegwielen, $9/_{1}$ en $11/_{2}$ leggers, *Haager en Schuurman*.
19 kn provisien, 2 do papier, 4 do manufact., 200 vs. loodwit, *Dümmler en co*.
100 vn. bier, 100 do. boter, 99 keld en 1 kt lijnolie, 3 do. chocolaad, 3 do. kaas, 190 vs boter, *Landberg, Bezoet de Bie en co*.
100 vs boter, *Order*
15 kn. drogerijen, *Nauta*.
30 ks. bitter, *Paine, Stricker en co*.
1 kt. lijsten, *Butin Bik*.
4 kn. vernis, 18 do. meubelen, 2 do. marmer steenen, 1 billard, 1 kt. lampen, *Gebr. Roselje en co*.
5 kn. ijzerwerk en provisien enz., *W. Hamme*.
25 vn. beijersch bier, 1 kt. geleijen, 15 do. provisien, 10 do. koek en ba[illegible] *S. D. van Kleef en co*.
100 vs. boter, *Lagnier*.
20 kt. wijn, *John Pryce en co*.
20 kt. wijn. *Order*.
3 kt. boeken, *G. Buijn en co*.
9 coll. diversen, *Boom*.
2 kn. modewaren gez., *de Bruijn*.
1 kt. dames kleederen. *Bosch A. D.*
4 coll. diversen, *Smeet*.
1 kt. zilverwerk, *A. J. P. H. D. Bosch*.
1 kt. diversen, *Winsser, de Lange en co*.
1 kt. diversen, *van Ommeren, Rueb en co*.
1 kt. zagen, *de Kock*.
2 kn. diversen, *Seurmondt*.
2 kn. ijzer en koperwerk, *Jacometti en co*.
3 kn. manufact., *van Riet en co*.
1 kt. diversen, *W. Cores de Vries*.
1 kt. meubelen, *van Brakel Reiger*.
1 kt. boeken, *G. Kolff en co*.
9 kt. diversen, *van der Velde*.
1 vt boter, *van Lennep*.
6 kn. provisien, 1 do likeuren, *Tiedeman van en Kerchem*.
50 kn wijn, *van Hogezand*.
7 kn. wijn, *van Hemert*.
3 kt. sigaren, 2 kn hammen, 60 do. manufact., *Schimmelpenninck en co*.
2 kn. meubelen, 1 mand zuren, *Trakranen*
300 hammen, 6 kn. provisien, spek, 9 vs *Busing, Schröder en co*.
3 kt 21 vs spek, 125 do. boter, 2 coll. diversen, 1 do. duimstokken, *Order*.
139 coll. manufact., 31 kt. kramerijen, 3 do. zeep, 6 do. kousen en sokk[illegible] 30 vs. staal, *Arnold en Zonen*
67 coll. huisraad, *Mevr. Noordziek*.
2 kn. provisien, 1 do machinerien, *Winsser, de Lange en co*.
1 kt. goud en zilverdraad, *C. Bahre en G. Kinder*.
6 coll. diversen, *Lucassen*.
1 piano, *Vreede*.
6 kt. wijn, 1 do. bier, *Gezagvoerder*.
20 vs. zilver munt, *N. H. M.*
40 kt. manufact., *J. F. van Leeuwen en co*.
41 coll manufact., *van Ommeren, Rueb en co*.
200 vs. loodwit, 88 coll. manufact., *B. van Leeuwen en co*.
4 kt. diversen, *E. Moormann en co*.

Voor Soerabaija.

11 kt. manufact., ...
6 coll. lampen en glas, ...
67 keld. lijnolie, ...
33 keld. lijnolie, ...
17 kt. chocolaad, ...
25 kt. wijn, ...
2 kt. manufact., ...
20 kt. wijn, ...
20 vs. zinkwit, ...
1 kt. provisien, ...
1 kt. sigaren en tabak e. z., ...
1 kt. diversen, 2 coll. manufact., ...

Voor Batavia.

5 kt meubelen, ...
1 vt. boter, ...

Uitvoer.

Naar China via Singapore per Ned. Ind. schip *Hiepsoen*, gez. de Jong.

200 pic. sap. hout, *Tan Hong Gie*.
550 pic ijzer. 3 bn. en 15 bl. garens, 22 bn. ongebl. katoen, 2 bl. grijs, uit entrep., *Tolson, Hunt en co*.
2 kt. grijs. *Poa IJoekang*
12 vn. ijzerdraad, 20 kt glas, uit entrep., *Andreas en co*.
69 bn. garens, uit entrep., *Borneo Comp. Limited*.
10 bn drills, 1 bl. laken, uit entrep., *Metzendorff, Wilmans, Ruys en co*.
15 bl. ongebl. katoen, 23 do. garens, uit entrep., *Wilson en co*.
2 bl. en 2 bn. polimieten, uit entrep., *E Moormann en co*

Naar Nederland via Soerabaija per Ned. schip *Friesland*, gez. Mispelblom Beijer, agt. Metzendorff, Wilmans, Ruijs en co.
De aan boord gebleven lading van Nederland.

30 ankers *B. Kopersmit en co*.
80 ks. bitter, *Paine, Stricker en co*.
4 kt. ijzerwerk, 25 do sigaren, 4 do. papier, 3 do. medicijnen, 214 pakk touwwerk, *Metzendorff, Wilmans, Ruijs en co*.
168 kt. wijn, 4 tafels, 24 stoelen, 1 ledikant, 2 banken, 1 buffel, 3 kasten, [illegible] scherm, *Schimmelpenninck en co*
180 zakk. tarwe, *Dümmler en co*.
80 vn. azijn, *Jonker en Zuur*.
6 kt. eau de cologne, 3 do. gordijngoed, uit entrep., 1 kist kaarten, 1 kt. borstels, 17 do. wijn, *Hagedorn, Plump en co*.
34 coll. meubelen, *Paine, Stricker en co*.

Voor Nederland.

700 pic. tin, *N. H. M.*

Naar Singapore via Muntok en Riouw per N. I. stoomb. *Padang*, gez Guijot, agt. Cores de Vries.
De lading van Soerabaija en Samarang bestemd voor Singapore.

4 ps. rotting en stoelen, *Landberg en Zoon*.
85 pic niels, *Sech Achmat bin Samlan*.
f 15450 zilv munt *Kang Keng Tiong*.
2 kt. gekl. glas, uit entrep., 2 do. doeken, *f* 12000 zilv. munt, *E. Moormann en co*.
150 vn. vleesch, uit entrep., *Dümmler en co*.
f 50000 zilv. munt, *Micholson*
50 legg arak, *Pitcairn, Syme en co*.
f 1000 zilv munt, *Said Moh Satrie*.
f 30000 zilv. munt *Morgan, Melbourn en co*.
f 4000 zilv munt, *Said Ach bin Ach Segaf*.
8 ks. zilv munt, *Maclaine, Watson en co*.
2 ks rhijnwijn, uit entrep, *Leon en Reiss*.
8 pic tabak, *Cores de Vries*.

Voor Riouw.

9 kt. percussions, uit entrep., *Hagedorn, Plump en co*.
33 coll. div. gouv. goederen, 6 stav. ijzer, *Gouvernement*.

Voor Muntok.

eenige marine goederen, 4 coll. do., 12 do. div. gouv. goederen, *Gouvernement*.
4 kt. diversen, *G. Bond*.
1 kt. anisette, 2 mand. suiker, 6 vs. boter, 1 kt. speelgoed, 1 kist. bitter *John Pryce en co*.

Naar Nederland via Tagal per Ned. bark *Alblasserwaard*, gez. von Lindern, agt. Landberg, Bezoet de Bie en co.

25 ps. hammen, *Landberg, en Zoon*.
15/m goenie zakken, 1 pak. do. garen, *N. H. M.*

Voor Nederland.

120 pic. rotting, *N. H. M.*

Naar Nederland via Pasoeroean per Ned. schip *Catharina Maria* gez Oemkens agt. van Ommeren, Rueb en co.

80 kt. gember, 30 vs. boter, 50 hammen, 8 mand. min water, 25 vn. vleesc
Aan boord gebleven lading.
50/m zakken, *N. H. M.*
7 kt. meubelen, *Cassalette en co*.

Voor Nederland.

180 pic. rotting, 500 do. tin, *N. H. M.*

Naar Singapore per Amer bark *Homer*, gez John S. Rowe, agt. Maclaine, Watson en co.

199 keld. genever, uit entrep., *van Ommeren, Rueb en co*.
90 pic. niels, *van Maanen*.
24 vn. cognac, 197 keld. genever, uit entrep., *Busing, Schröder en co*.
$50/_{2}$ legg arak, *Pitcairn, Syme en co*.
135 mar. steenen, 3 coll inh. 1 tafel, 1 kt. meubelen, 20 stoelen, 4 banken, 1 ledikant, 2 kuipen, 1 kist. marmer steenen, 1 machine, *Ingram*.
4 kanonnen, uit entrep., 3 kt. slaghoedjes, 13 do. conservis, 14 do. parijsche goederen, *J. Cezard en co*.
f 30000 zilv. munt, *Pitcairn, Syme en co*.

AAN- EN UITVOER TE SOERABAIJA.

VAN 9 TOT 10 JULIJ 1861.

Aanvoer.

Van Liverpool per Noorweegsch schip *Souverein*, gez. H. J. Hellusen.

12 bladen en 2282 staven ijzer, 30/m en 18 kn steenen en klei, 219 krands. aardewerk, 3 kn. geweren, 3 kn. hoorens, 61 coll. manufacturen, *Fraser Eaton en co*.
113 coll. manufacturen, *Adam en co*.
1 ks. diverse, *Hill, Brockman en co*.
153 coll. manufacturen, *J. F. van Leeuwen en co*.
20 coll. manufacturen, *Schimmelpenninck en co*.

Uitvoer.

Naar Amsterdam per Ned. schip *Batavier*, gez. B. H. Pheiffer.

78 leggers arak. 68 zakk. gutta percha, 918 pic. tabak, *Mc Lennan en co*.
512 pic tabak, *P. Kervel en co*.

Naar Singapore per Engelsch schip *City of Glasgow*, gez. J. Canaghan.

9 kn gedrukt katoen, 6000 pic rijst, *Hill, Brockman en co*.
2 kn. lijnwaden, $7^{4}/_{2}$ katjes vogelnestjes, 70 katjes dendeng, 715.16 pic kopergeld, diverse *Arabieren en Chinezen*

Naar Nederland per Ned. schip *Aleer*, gez. F. J. Oppen.

2500 stuks koehuiden, 25 pic. rotting, *Fraser, Eaton en co*.
707 pic. tabak, *Anemaet en co*.
1000 pic. tin, 916 pic. kopergeld, *N. H. M.*
858 pic. tabak, *Adam en co*.
6 kn. boomwas, *J. F. van Leeuwen en co*.

CORRESPONDENTIE.

De Redactie acht het antwoordt van F. op het stukje van *Batavia*, over het examen gehouden op het Gymnasium Guilielminum Bataviense, wegens de geheel personele strekking, niet ter plaatsing geschikt.

SNELPERSDRUK VAN H. M. VAN DORP TE BATAVIA.